ساز او سرود د اسلام ا وطب له نظره

Ketabton.com

کتاب نوم : ساز او سرود د اسلام ا وطب له نظره

ترتیب کوونکی : محمد بشیر مدنی

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساز او سرود د اسلام ا وطب له نظره

(c) ketabton.com: The Digital Library

دکتاب ځانګړتیاوی :

دکتاب نوم :سازاوسرود د اسلام اوطب له نظره

ترتیب کوونکی : محمد بشیرمدنی

دچاپ شمیر : 1000 جلد .

چاپځی : کابل

چاپ نوبت : دوهم

کال: 1402

(c) ketabton.com: The Digital Library

اهداء

ددغه اثردوهم چاپ دخپلو والدینو روحونو او دخپل مشر ورور مرحــوم استاد ملنګ علمیار اوټولوهغوشهیدانو روحونوته ډالی کـــوم چی داسلام څخه ددفاع په خاطریی قربان کړی روحونه یی دی ښاد ،یاد یی دتل، او اخروی لاره یی د روښانه وی .

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساز او سرود د اسلام ا وطب له نظره

(c) ketabton.com: The Digital Library

دمطالبو فهرست

سریزه 1

د ساز او سرود د حرام والي په هکله قرآني دلایل:.. 3

د ساز او سرود دحرام والي په هکله دنبوي احادیثو دلیلونه: 7

دساز او سرود په اړه د علماء کرامو څرګندونې :... 12

په اسلام کې د فاسق حکم دادی:.. 14

استثناء (ځانګړتیا):.. 17

امام ابن حزم (رح) او دسندرو روا والي : 19

د اسلامي ترانو او شعرونو د ویلو حکم:.. 21

د ساز اوسرود دوهمه برخه:.. ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

په دنیوي ژوند کښې د ساز اوسرود ځینې اغیزې:.. 24

دنبوي سیرت په غونډوکي سازاوسرود: 25

آیا واقعا سازاوسرود دروح غذا او دوصال سبب دي: 26

سندري او نشه يي توکي... 27

ساز اوسرود دطب له نظره: 28

پدي اړه باید پاملرنه وشي چي :... 28

دذهني او عصبي مرضونو په تداوي کښې دساز او سرود رول: 29

(c) ketabton.com: The Digital Library

دسازاوسرود مهم او خطرناك تاثيرات اواغيزي: 29

ساز او سرود دزړه دسكتي اوټكان سبب كيږي: 30

ساز اوسرود دويني دفشارسبب كيږي: 30

ساز او سرود دارادي دسستوالي لامل دی: 31

سازاوسرود دسستی اوكسالت لامل دی: 31

ساز اوسرود دفكري ركود اوتاريكۍ لامل دي: 31

سازاوسرود دقضاوت دتوان له منځه ورلولامل دی: 31

سازاوسرود دباصرې (ليدنې) حس له منځه وړي: 32

سازاوسرود داخلاقي فساد اوهلاكت لامل دی : 32

سازاوسروددداحساساتو اوعواطفو دمنځه وړونكی: 33

دساز اوسرود ډيربداثرات دانسان په وجودكې: 33

يو مهم ګواښ: 34

تجربه اواعترافونه: 34

موسيقي داستعماردكاري وسائلو څخه ده: 36

ځوانان دفساد اوفتنې په ډنډكښې: 36

الف: تحريكوونكي سازاوسرود : 36

ج: دساعت تيري غونډي اومجلسونه : 38

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساز او سرود د اسلام ا وطب له نظره

سریزه

الحمدلله وكفى والصلاة والسلام على نبيه المصطفى وآله المستكملين الشرفاء و صحابته الاتقياء وبعد:

مسلمانانو د اسلام ترسیوري لاندې په قدر اوعزت سره ژوندتېراوه، دعبادت مزه يې په څرګندډول احساسوله، ددې دين په درشل كې دايمان خونددیقین ډاډ او اطمئنان، دطاعت مينه او ددې مبارك دين لارښوونوېې د بې لارې او فساد غوښتې په مقابل كې ديوكلك ديوال او نه ماتيدونكي سنګر حيثيت ځانته خپل كړى وه، چې انسان له بديو اوګناهونو څخه وساتي، د نفسي غوښتنو منلو څخه يې ژغوري اوټول غمونه او خپګانونه يې له منځه وړى ، ددې خوندورو حالاتو په ليدوسره د اسلام دښمنان په آرام كېنه ناستل، بلكې د مسلمانانو پر ضدېې نوې توطيې پيل كړې، چې د هغوله جملې څخه په نوې بڼه دساز او سرود خپرول وو. ساز كوونكو ته يې د هنر مندانو نوم وركول ، البته زموږ شتمن او بداى هيواد وال په دې ډګر كې ډېر وړاندې دي، خپلو شتو او مال ته مغروردي، خو په حقيقت كې لوى مالدار او پانګوال هغه څوك دى، چې دالله پاك له دين سره يې دوستي وكړه، كه څه هم په دنيا يې لحاظ فقير وي، خو ډيرزيات فقير او مفلس هغه څوك دى، چې دالله جل جلاله له دين سره يې دښمني وكړه، كه په دنيا يې لحاظ سره مالدار هم وي.

د يو غيرتي مسلمان لپاره ډير د خپګان او افسوس ځاى دى، چې ګوري ځينې مسلمانان خپله نيكبختي او خوښي په نورو دينونو كې لټوي، حال دا چې دغه خوشحالي يوازې په اسلام كې ده اوبس.

همدارنګه زهر ددوا پر ځاى استعمالوي، روغتيا او جوړښت په نفسي غوښتنو او شهوتونوكې لټوي او له دوى څخه نن ورځ داسې ډيرخلك شته، چې خپل پام يې دسندرو، ساعت تيريو او د سازو سامان آلاتو ته اړولى دى. ترديې، چې دايې خپل مصروفيت او دنده ګرځولې ده، او ددې د خپرولو لپاره يې خپل لاسونه رابيډوهلي، چې د شهوت پرستى ساز او سرود په اوريدلو سره مبتلاشوي او په باطله لارروان شوي دي . خوددې كار د رواوالي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساز او سرود د اسلام ا وطب له نظره

لپاره يې داسې خوشې اوبې ځايه دلايل، باطل اقوال او ويناوې خپل حجت او دليل ګرځولي، چې هيڅ يو يې هم صحت نه لري .

ځينې خلك داسې هم دي، چې د ساز اوسرود د خپرولو لپاره لامل دا ښيي، چې په دې ناروا عمل سره زړونه نرميږي، احساس ويښيږي، عاطفې ته نمو او وده ورکوي!!! مګردادليل سم او پرځاى نه دى، بلکې دغه کارنفساني شهوات او ناروا غوښتنې را ولاړوي، که چيرې ددوى خبره رښتيا واى، نو د سندر غاړو زړونه به نرم واى او د ښو اخلاقو څښتنان به وو، مګر بالعکس ټول يې په کږه لاره روان، د بدواوناوړه اخلاقو لرونکي دي .

اې د الله جل جلاله بندګانو! که څوك د ساز اوسرود په حرام والي شك لري، نو داشك او شبهه دې لرې کړي، دالله جل جلاله په کتاب او د پيغمبر صلى الله عليه وسلم په سنتودې يقين او باور وکړي، چې دا کار ناروا او حرام دى، په قرآن کريم او نبوي احاديثو کې يې زيات زيانونه په ګوته شوي دي، په دې اړه د قرآن کريم او حديثو زيات نصوص او څرګندونې شته، چې د سندرو په حرام والي ښکاره دليل دى، څوك، چې دا کار روا بولې او ياېې په روا والي او دغه کارته په دوام ورکولو ټينګارکوي، د الهي عذاب خبرداری ورکړل شوى دى، د مؤمن مسلمان لپاره د قرآن کريم او صحيحو احاديثو څخه يو دليل هم کافي دى، سره ددې، چې په دې موضوع کې زيات دلايل موجود دي. په يقيني ډول الله جل جلاله په خپل سپيڅلي کتاب کې فرمايلي دي (وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ وَلَا مُؤْمِنَةٍ إِذَا قَضَى اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَمْرًا أَنْ يَكُونَ لَهُمُ الْخِيَرَةُ مِنْ أَمْرِهِمْ وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا مُبِينًا [الأحزاب/36]

ژباړه:او نه دى روا هيڅ مؤمن سړي او نه هيڅ مومنې ښځې ته، کله چې حکم وکړي الله او د الله رسول، په يو امر(کار)کې دا چې وي دوى ته اختيار له امره (کاره) خپله په خلاف د امرالله او درسول هيڅ، او هر څوك، چې اطاعت نه کوي دالله او ددغه رسول د الله، پس په تحقيق سره ګمراه شو په ګمراهۍ ښکاره سره .

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساز او سرود د اسلام ا وطب له نظره

دسازاو سرود خطر د شریعت ا و طب له نظره ، چې دا د خلکو په منځ کې، په ځانګړې ډول دځوانانو په منځ کې د فساد او فتنې له لاملونو څخه دي، نو ماوغوښتل، چې په دې لیکنه کې د ساز او سرود په هکله د قرآن کریم، نبوي احادیثو ،علماء کرامو او طبی ماهرینو دریځونه وړاندې کړم، له دې څخه زما یوازنی موخه دالله جل جلاله ددین خدمت ا و د مسلمانانو لپاره ګټه رسول دي او بس.

له الله جل جلاله څخه غواړم، چې په خپل فضل اوکرم سره دا لیکنه ګټوره ثابته کړې او د خپلې رضا لپاره یې وګرځوي، همدغه الله جل جلاله زموږ لپاره بس او ډیر ښه وکیل دی .، په پای کی باید ووایم چې دغه کتاب می په دوه فصلونو کې لیکلی : لومړی فصل ساز او سرود د اسلام له نظره ، دوهم فصل ساز او سرود د طب له ، ، همدارنګه سریزه ، آخری پایله ، د محتواياتو او اخځلیګونو فهارس می هم ورته برابر کړی دی ، تر څو لوستونکو ته ګټور ثابت شی .

د غنااو مزامیرو تعریف :

غنا سندرو ته وایې چې : درواغو،فحشآء او عشق بازی ته جذب او نور لهو لعب پکې وي او مزامیر د موسیقی آلاتو ته وایې .

د موسیقی تعریف: موسیقی یو یونانی لفظ دی چی ښه اواز لرونکو آلاتو ته وایی لکه (سیتار، ډول، تنبور، غجک، سورنی، رباب، دیراه، شپیلی،اوداسی نور

د ساز او سرود د حرام والي په هکله قرآني دلایل:

الله جل جلاله فرمایلي دي (وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَشْتَرِي لَهْوَ الْحَدِيثِ لِيُضِلَّ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَيَتَّخِذَهَا هُزُوًا أُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ مُهِينٌ [القمان/6]

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساز او سرود د اسلام ا وطب له نظره

ژباړه : (او ځیني له خلکو څخه هغه څوك دي، چې پیري (اخلي) عبثي او بیهوده خبرې لپاره ددې، چې وښویوي (خلك) له لارې دالله جل جلاله نه، بې عمله په عاقبت د خپل فعل، او چې ونیسي (دالاره یاآیاتونه) په ټوکومسخرو، دغه (کسان) شته دوی ته عذاب سپکوونکی)

حضرت عبدالله بن عباس رضی الله عنه، چې یو جلیل القدر صحابي دی وایي :

(لهو الحدیث) سندرو ته وایي، مجاهد رحمت الله علیه وایي (لهو) :ډول (طبل) ته وایي دغه قول یې په تفسیر طبر ي کې راوړی، حسن بصري رحمة الله علیه وایي: دغه ایت د ساز او سرود په هکله نازل شوی دی، په دې اړه تفسیر ابن کثیر وګورئ .

ابن قیم رحمة الله علیه وایي: داخبره کفایت کوي، چې صحابه وو رضی الله عنهم او تابعینو د(لهو الحدیث) معنی په سندرو سره کړې ده. دا تفسیر د حضرت عبدالله بن عباس او ابن مسعود رضی الله عنهما څخه په صحیح سند روایت شو ی دی .

ابو الصهباء رحمت الله علیه وویل: ما د الله پاك ج ددې فرمان په هکله (ومن الناس من یشترى لهو الحدیث) دعبدالله بن مسعو د رضی الله عنه څخه پوښتنه وکړه، نو هغه مبارك وویل: زما دې په هغه ذات قسم وي، چې پرته له ده څخه بل حق معبود(الله) نشته د(لهو الحدیث) څخه مطلب سندرې دي، داخبره یې درې ځله تکرار کړه، همدا ډول دحضرت عبدالله بن عمر رضی الله عنه څخه داخبره ثابته ده، چې د (لهو الحدیث) معنی سندرې دي، په دې اړه د اغاثةاللفها ن کتاب وګورئ .[1]

---

[1] -پدی اړه اغاثة اللهفان د امام ابن القیم کتاب وګوری .

(c) ketabton.com: The Digital Library

همدارنګه ددې مبارك آيت په تفسير کې لاندې علماء کرامو هم همداسې څرګندونې کړې، لکه جابر رض، عکرمه رض، سعيد بن جبيررض، مکحول، ميمون بن مهران، عمرو بن شعيب، على بن بديمه رحمهم الله او داسې نور .

امام واحدي رحمه الله وايي: دغه آيت په دې تفسير سره د سندرو په حرام والي دلالت کوي، په دې اړه اغاثه اللهفان کتاب وګورئ .

بې شکه امام حاکم په خپل مستدرك على الصحيحين کې د صحابي د تفسير په اړه ويلي: ددې علم ښتنان بايد پوه شي، چې د صحابي تفسير څکه دامام بخاري او امام مسلم په اند مسند حديث بلل کيږي،چې دوحی راتلل او د قرآن کريم نازليدل يې ليدلي دي او امام ابن قيم رحمه الله په خپل کتاب اغاثة اللهفان کې دامام حاکم رحمه الله په دې خبره زياتوالی کړی او ويلي يې دي، چې دامام حاکم (رح) په خبره کې که څه هم بايد تامل او فکر وشي، خوبې له شکه دا تفسير د وروستنيو خلکو له تفسيره ډير غوره دی، چې بايد ومنل شي او قبول کړی شي، څکه صحابه کرام د قرآن کريم په مطلب په دې امت کې ترټولو ښه پوه دي، قرآن کريم ددوی په وخت کې نازل شوی او دوی ددې امت لومړني خلك دي، چې همدې سپېڅلي کتاب ورته خطاب کړی دی، په يقيني ډول يې له پيغمبر صلى الله عليه وسلم څخه په علمي او عملي ډګر کې ددې تفسير ليدلی دی او بې له شکه دوی فصيح عربان وو، نو ددې لاملونو په مو جوديت کې ددوی له تفسير څخه بل لوري ته اوښتون ناشونی دي .

الله جل جلاله فرمايلي دي: (وَاسْتَفْزِزْ مَنِ اسْتَطَعْتَ مِنْهُمْ بِصَوْتِكَ وَأَجْلِبْ عَلَيْهِمْ بِخَيْلِكَ وَرَجِلِكَ وَشَارِكْهُمْ فِي الْأَمْوَالِ وَالْأَوْلَادِ وَعِدْهُمْ وَمَا يَعِدُهُمُ الشَّيْطَانُ إِلَّا غُرُورًا [الإسراء/ 64] [2]

–اسراء سورت ۶۴ آيت .[2]

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژباړه: او وخوځوه هغه څوك، چې طاقت درسيږي په هرهغه باندې له دوی نه په غږ خپله سره (فسادته) او راکاږه (راټول کړه ګمراهی ته) پردوی سپاره خپل او پياده خپل، شريك شه له دوی سره په مالونو کې او په اولادونو کې او وعده کوه له دوی سره (ددروغو) او نه کوي وعده له دوی سره شيطان، مګر(په) فکر باطل (او فريب سره چې خطا ورته ثواب ښکاروي).

په جلالين کې د (استفزاز) معنی په (استخف) سره راغلې يعنې (صوتك) ستا په بلنه او دعوت، چې په ساز او سرود سره ده او بلنه دګناه هر بلونکي ته هم ده، همدارنګه دا تفسير ابن کثير او طبري له امام مجاهد څخه نقل کړې دی، همدا ډول امام قرطبي ددې مبارك آيت د تفسير په اړه ويلي دي: په دې آيت کې هغه څه دي، چې د ساز او سرود حرام والی ثابتوي او همدارنګه د شيطان غږ د هغه عمل او کړنه او کوم څيز، چې شيطان ته د خوښی وړوي او پرې خوشحاله کيږي، ددې ډول څيزونو څخه ځان ساتل په هرچا لازم او ضروري دي.

الله جل جلاله فرمايلي دي : (وَالَّذِينَ لَا يَشْهَدُونَ الزُّورَ وَإِذَا مَرُّوا بِاللَّغْوِ مَرُّوا كِرَامًا [الفرقان/72][3]

ژباړه :او(بندګان دالله) هغه کسان دي، چې نه حاضريږي نه شامليږي په باطلو کې (يانه وايي شاهدي په دروغو) او کله چې تيريږي پرچټي (بيکاره) کارونو، نو تيريږي ځان ساتونکي (مخ ګرځوونکي له هغوی نه)

حافظ ابن کثير په خپل تفسير کې دمحمد بن حنيفيه رحمه الله قول راوړی، چې ويلي يې دي: (زور) لفظ دسندرو په معنی سره دی، اما م قرطبي په خپلو تفسيرونو کې له مجاهد رحمه الله عليه څخه دالله جل جلاله ددې قول په هکله چې فرمايي : والذين لايشهدون الزور) داسې وايي : يعنې سندرې نه اوري.

امام طبري رحمه الله په خپل تفسير کې وايي: اصل (زور) لفظ د يو شي ښايسته کولو ته وايي او د يو څيز د خپل څرنګوالي او صفت برعکس انځورول او ښودل دي، تردې چې ځنې وخت د حق اوريښتنولی ګومان پرې

- الفرقان سورت ۷۲ آيت[3]

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساز او سرود د اسلام ا وطب له نظره

وشي او په حقيقت کې دا باطل وي او په دې کې سندرې هم شامليږي، ځکه سندر غاړي خپل غږ جګوي او ښکته کوي يې او ښايست ورکوي تردې، چې له اوريدونکي څخه يې د خوند اخيستلو هيله پيداکوي. په دې اړه داامام طبري تفسير وګورئ.

د الله جل جلاله په دې قول کې (وَإِذَا مَرُّوا بِاللَّغْوِ مَرُّوا كِرَامًا) امام طبري په خپل تفسير کې ويلي دي: کله، چې په باطل مجلس تيريږئ کوم نارواشی ترې ووينئ اويايې واورئ، په عزت ترې تيريږئ، په داسې ډول، چې اوريدل يې نه غواړئ لکه ساز اوسرود.

د ساز او سرود دحرام والي په هکله دنبوي احاديثو دليلونه:

د موسيقی ټول آلات حرام دي بغير له دف يا چمبه او يا دائره څخه هغه هم د ښځو د پاره د خاصو شرايطو په چوکات کې په نکاح کې چې د خاصو شرايطو په نظر کی نيولو سره وی .

او همدارنګه په اختر کې د وړو نجونو سندرې د غيرت او شهامت د تشويق د پاره ، نه د فحشاء ، يارى ، عشق بازى د جذب د پاره له ځنګه چې تاسې اشاره ورته کړی ده هغه حديث شريف په لاندې ډول دی :

عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ الله عَنْهَا قَالَتْ: دَخَلَ عَلَيَّ رَسُولُ الله صلى الله عليه وسلم وَعِنْدِي جَارِيَتَانِ، تُغَنِّيَانِ بِغِنَاءِ بُعَاثَ، فَاضْطَجَعَ عَلَى الْفِرَاشِ وَحَوَّلَ وَجْهَهُ، وَدَخَلَ أَبُو بَكْرٍ فَانْتَهَرَنِي، وَقَالَ: مِزْمَارَةُ الشَّيْطَانِ عِنْدَ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم ؟ فَأَقْبَلَ عَلَيْهِ رَسُولُ الله صلى الله عليه وسلم فَقَالَ: «دَعْهُمَا». فَلَمَّا غَفَلَ غَمَزْتُهُمَا فَخَرَجَتَا. (بخارى:949)[4]

ژباړه : ام المومنين عايشه رضى الله عنها وايي : (د اختر په ورځ) دوو وړو نجونو زمونږ په کور کې د بعاث د جګړې سندرې ويلې چې دا مهال جناب رسول الله صلى الله عليه وسلم راغی او د آرام د پاره خپل استراحت ځای ته لاړ او مبارکه چهره يې تغير کړه .څو لحظې وروسته ابوبکر رضى الله عنه کور ته راغی او ددې صحنې په ليدلو يې

–صحيح البخارى ٩٤٩ نمبر حديث شريف .[4]

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه سرزنش کړمه او ويې فرمايل : د پيعمبر په کور کې د شيطان آواز ؟ رسول الله صلى الله عليه وسلم ابوبکر ته

مخ واړولو او يې فرمايل : هغوی پر خپل حال پريږده . عايشه رضی الله عنها وايي : وروسته له دې چې ابوبکر

رضی الله عنه په بل کار مشغول شو ، ما په اشاره سره هغوی ته وويل چې ځئ لاړې شئ . او هغوی لاړې .

نو اوس تاسې ووایاست چې پورته حديث شريف د نن بې شرمه او فاحشې موسيقى چې زمونږ د ځوان نسل د

اخلاقي ، علمي او اقتصادي زوال سبب شوی ده د جواز او رواوالی دليل جوړيدای شي ؟ نه هيڅکله هم نه .

حتي کوم صو فيان چې د نعت ذکر وغيره لپاره د موسيقى آلات کاروي حرام دي هنديه يې په اړه ليکي :

السماع وقول و رقص الذى يفعله المتصوفة فى زماننا حرام لايجوز القصد اليه والجلوس عليه وهو الغناء

والمزامير سواء .

كَذَا فِي التَّتَارْخَانِيَّة قال رَحِمَهُ اللَّهُ تَعَالَى السَّمَاعُ وَالْقَوْلُ وَالرَّقْصُ الذي يَفْعَلُهُ الْمُتَصَوِّفَةُ في زَمَانِنَا حَرَامٌ لَا يَجُوزُ

الْقَصْدُ إلَيْهِ وَالْجُلُوسُ عليه وهو وَالْغِنَاءُ وَالْمَزَامِيرُ سَوَاءٌ (فتاوى هنديه 351/5) .[5]

الله تعالى خو په هر څه عالم او ښه خبردار دی

په دې کې شک نشته چې ځنې کسان موسيقي روا بولي ځکه د دا ډول کسانو په اړه رسول الله صلى الله عليه

وسلم له پخوا څخه وړاندېز کړي دی او فرمايي :

ليكونن من أمتي أقوام يستحلون الحرو الحرير والخمر والمعازف ....

ژباړه : پيغمبر صلى الله عليه وسلم فرمايلي دي: خامخا به زما له امت څخه داسې ډلې وي، چې زنا کول،

دوريښمو جامې اغوستل، شراب څښل، د موسيقى په آلاتو لوبې کول حلال ګڼي او خامخا به ځينې ډلې په لوړ

غره اوړي او يو شپون به يې ګډې (پسونه) څروي او د بيګاه له پلوه به يې راولي او دوی ته به کوم فقير او

[5] – فتاوی هنديه ج ۶ ص ۳۶۱ د زيات معلومات لپاره آن لاين اسلامی لاربښود وګورى .

(c) ketabton.com: The Digital Library

محتاج د څه ضرورت د پوره کولو لپاره راځي، نو داخلك به ورته وايي، اوس لاړ شه سباته به راشې، نو د شپې به په دوی عذاب راشي او ټول به هلاك شي او غربه پرې را واوړي او کوم خلك، چې ژوندي پاتې شي، هغوی به الله جل جلاله د بیزوګانو او خنځیرانو په څیر وګرځوي او مسخ به یې کړي، چې تر قیامته به د همدوی په شان پاتې شي.[6]

مشهورو محدیثینو ددې حدیث په صحیح والي مهر لګولی دی او صحیح یې بللی دی لکه امام ابن حبان (رح) اسماعیلي (رح) ، ابن صلاح (رح) ، ابن حجر (رح) ، ابن تیمیه رح، طحاوي رحمه الله، ابن قیم رحمه الله، صنعاني رحمه الله او داسې نو رو.

اما م ابن القیم رحمه الله علیه ویلي دي: چاچې ددې حدیث په ضعیف والي (نه صحت) دڅه ویلو خبره کړې، لکه امام ابن حزم رحمه الله غواړي د ساز او سرود په هکله خپل باطل مذهب صحیح وښیي او دده په ګومان سره داحدیث منقطع دی، ځکه امام بخاري رحمه الله په موصول سند سره نه دی روایت کړی، مګر امام ابن صلاح رحمه الله ویلي دي: په دې اړه بایدامام ابن حزم رحمه الله ته هیڅ ونه کتل شي، ځکه دحدیث د ردولو خطاء ډیر لاملونه لري، خو حدیث صحیح دی د صحت په شرط یې اتصال معلوم دی. په دې اړه دامام سفاریني (رح) کتاب : [7]غذاء الالباب شرح منظومه الآداب وګورئ.

په حدیث شریف کې د ساز اوسرود دحرام والي دلیلونه له دوه پلوه څیړل شوي دي او دوو لوریوته یې حرام والی څرګندیدی .

۲- دا حدیث شر یف امام بخاري په ۵۵۹۰ نمبر معلق روایت کړی دی او امام طبري او امام بیهقي وصل کړی دی، په دې اړه سلسله صحیحه د الباني ۹۱ نمبروګورئ .

–غذاء الالباب شرح منظومة الآداب وګوری .[7]

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساز او سرود د اسلام ا وطب له نظره

لومړی: د پغمبر صلی الله علیه وسلم د حدیث لفظ (یستحلون) په دې کې دا ټول یاد شوي څیزونه، چې ساز او سرود هم پکې دي، په اسلامي شریعت کې حرام دي، نو دغه خلك یې حلال ګڼي .

دوهم: ساز او سرود د هغو څیزونو سره یو ځای کول، چې حرام دي، لکه زنا، د شرابو څښل، د نارینه وو لپاره دورېښمو جامو اغو ستل، په خپله په حرام والي دلالت کوي، که داسې نه وای، نو د حرامو څیزونو سره به یو ځای نه یادیدل. په دې اړه شیخ الباني په سلسله صحیحه ۱۴۱-۱۴۰-۱ مخونه وګورئ.[8]

شیخ الاسلام ابن تیمیه رحمه الله علیه ویلي دي: دغه حدیث شریف دساز او سرود په حرام والي دلالت کوي او دمعازف لفظ دعربي ژبې دعلماو په وړاندې د ساز او سرود په ټولو ډولونو دلالت کوي. مجموع الفتاوی کتاب وګورئ .[9]

امام ترمذي په خپل سنن کې روایت کړی، چې جابر رضی الله عنه ویلي دي: پیغمبر صلی الله علیه وسلم له حضرت عبدالرحمن بن عوف سره د خرماوو باغ ته لاړ، په دې وخت کې د پیغمبر صلی الله علیه وسلم زوی حضرت ابراهیم د مرګ په حالت کې و، پیغمبر صلی الله علیه وسلم ابراهیم په خپله غیږ کې ونیو او سترګې مبارکې یې له اوښکو راډکې شوې، حضرت عبدالرحمن رض ورته وویل: ته ژاړې او مونږ له ژړا نه منع کوئ؟ پیغمبر صلی الله علیه وسلم وفرمایل: زه له ژړا څخه خوك نه منع کوم، بلکې د هغو دوه ډوله بیکاره او بدو غږونو او چیغو څخه یې منع کوم، چې یو د ساز او شپیلی سره دسندرې آواز، او بل د غم په وخت کې چیغې وهل، د مخونو شکول دګریوان څیرول، او کو کارې وهل دي .

اما م ترمذي ویلي دي، دا حدیث حسن دی او شیخ الباني هم حسن ګڼلی صحیح الجامع نمبر ۵۱۹۴ وګورئ.[10]

– سلسلة الاحادیث الصحیحة ص ۱۴۰-۱۴۱.[8]

– مجموع الفتاوی د شیخ الاسلام ابن تیمیه لیکنه .[9]

– صحیح الجامع ۵۱۹۴نمبر حدیث شریف .[10]

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساز او سرود د اسلام ا وطب له نظره

پیغمبر صلی الله علیه وسلم فرمايلي دي: په دوه ډوله آواز لعنت ويل شوی او دالله ج له رحمت څخه لرې دي، يو دسندرې غږ ، بل دغم په وخت کې په آه او افسوس چيغې وهل.[11] د حديث اسناد حسن دي .

له پيغمبر صلی الله علیه وسلم څخه روايت دی، چې فرمايلي يې دي: خامخا به زما په امت کې په ځمکه کې ډوبيدل د اسمان له لوري په ډبرو او ياکوم بل څيز ويشتل د شکلو نو بدليدل (مسخ کيدل) به پيښيږي دا په هغه وخت کې منځ ته راځي، چې خلك شراب وڅښي، سندرغاړو ته پام واړوي او ډولونه ووهي (مطلب دا، چې ساز او سرود خپور کړي) دا حديث د اسنادو په مجموع سره صحيح دی، [12]سلسله صحيحه ۲۲۰۳ نمبر وګورئ .

پيغمبر صلی الله علیه وسلم فرمايلي دي: (الله جل جلاله زما په امت د شرابو څښل، قمار وهل په ځانګړې ډول د جوارو او اربشو شراب څښل، ډول وهل، رباب غږ ول حرام کړي او دوترو لمونځ يې راته زيا ت کړی دی) دا حديث صحيح دی، [13]صحيح الجامع ۱۷۰۸ نمبر وګورئ .

دحديث په متن کې (کوبه) ډول ته وايي (قنين) په حبشي ژبه کې طنبور ته ويل کيږ ي، چې د رباب په څير وي غذاء الالباب وګورئ .

امام ابو داود (رح) په خپل سنن ابو داود کې له نافع رحمه الله څخه روايت کړی دی، ده وويل: حضرت عبد الله بن عمر رضی الله عنه د شپيلی غږ واوريده بيايې په خپلو غوږونو کې ګوتې ونيولې او له لارې څخه لرې شو او ماته يې وويل: اې نافع ايا څه شی اورې؟ نافع (رح) وايي ماورته وويل: نه، نافع (رح) وويل: حضرت عبد الله رض د خپلو غوږونو څخه ګوتې پورته کړې او ويې ويل : زه د پيغمبر صلی الله علیه وسلم سره وم او داسې

- سلسله صحيحه ۴۲۷ نمبر وګورئ .-[11]
– سلسله احاديث صحيحه ۲۲۰۳ نمبر حديث .[12]
– صحيح الجامع ۱۷۰۸ نمبر حديث شريف .[13]

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساز او سرود د اسلام ا وطب له نظره

څه يې واوريدل او بيايې همداسې کاروکړ (يعنې په غوږونو کې يې ګوتې ونيولې) دا حديث صحيح دی، [14]سنن ابي داود ۴۱۱۶ نمبر، او مجموع الفتاوي (۳۰) ټوك ۲۱۲ مخ وګورئ.

امام قرطبي (رح) په دې حديث باندې داسې زياتوالی کړی، زموږ علماء کرامو ويلي دي، که چيرې ددوی کړنه دداسې غږ په اړوند، چې داعتدال څخه هم نه دی وتلی داسې وي، نو څه ډول به ددوی عکس العمل داوسني وخت د ساز او سرود په هکله وه.

په دې اړه جامع القرآن تفسير وګورئ.

دساز او سرود په اړه د علماء کرامو څرګندونې :

امام عمر بن عبدالعزيز رضی الله عنه ويلي دي، چې د سندرو ويلو پيلامه له شيطان څخه ده، چې پای يې بيا دالله جل جلاله قهر او غصه ده. غذاء الالباب وګورئ .

دساز او سرود اوريدلو په حرام والي زياتو علماء کرامو اجماع نقل کړې ده، چې له دوی څخه امام قرطبي رح، ابن صلاح (رح) ، او ابن رجب حنبلي (رح) د بېلګې په ډول يادولی شو.

امام ابو العباس قرطبي (رح) ويلي دي، سندرې ويل په قرآن او حديثو سره منع دي او همدارنګه يې ويلي دي، شپيلی، رباب او ډول (دموسيقی ټولو آلاتو) ته دغوږ نيولو په حرام والي کې هېڅو ك اختلاف نه لري، ما له هيڅ يو مخکيني يا وروستني امام څخه چاته، چې د علم په برخه کې کوته نيول کيږ ي، د حلال والي نه دي اوريدلي، څنګه به ساز او سرود حرام نه وي !!!!!!، دا د شراب څښونکو او فاسقانو نښې دي او په همدې پيژندل کيږي، د فساد، شهواتو اوبې حيايی علامې دي . کوم شی چې دا ډول صفت او څرنګوالی ولري په حرام

---

[14] – سنن ابي داود ۴۱۱۶ نمبر، او مجموع الفتاوي (۳۰) ټوك ۲۱۲ مخ وګورئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

والي کې يې شك نشته او هېڅوك به يې دکوونكي په فسق او ګناه کې شك او تردد ونه کړي[15](الزواجرعن اقتراف الكبائر) کتاب وګورئ .

اما م ابن صلاح ويلي دي، چې د ساز او سرود په حرام والي اجماع شوې، له هرچا څخه چې داجماع داهليت لرونكې وي دساز او سرود دروا والي او ياهم له اجماع سره د مخالفت خبره نه ده ثابته شوې، قاسم بن محمدرحمه الله ويلي دي، چې ساز اوسرود باطل او ناروا دي باطل شی به ضرور جهنم ته ځي .

حسن بصري رحمه الله ويلي دي: كه چيرې په كوم واده كې ساز او سرود وي، نو د هغه د بلني قبلول نشته جامع قيرواني وګورئ .

امام نحاس (رح) ويلي دي: ساز او سرود په قران كريم او نبوي احاديثو سره منع شوي دي .

امام طبري (رح) ويلي دي: ټولو علماو د ساز او سرود په بدوالي او د هغه په منع كيدلو او نه كولو اتفاق كړی دی، امام اوزاعي رحمه الله وايي: هغه واده ته مه ورځه او ګډون مه پكې كوه، چې په هغه كې ډول، ساز او سرود وي.

ابن قيم دامام ابو حنيفه رحمه الله د مذهب په بيانولو كې ويلي دي: دامام ابو حنيفه رحمه الله تعالی ملګرو د ساز او سرود ټولو څيزونو ته غوږ ايښودل حرام بللي دي، لكه شپيلی، ډول او آن تردې، چې رباب غږول يې هم حرام بللي دي او دايې په څرګندډول بيان كړي، چې دا ګناه ده، كوونكی يې فاسق ګڼل كيږي اوګواهي يې رد كيږي او له دې څخه مهمه خبره لا داده، چې ويلي يې دي: د ساز ا و سندرو اوريدل فسق او خوند ترې اخستل كفر دي. په دې هكله يو حديث راغلی، چې مرفوع نه دی.

---

[15] – الزواجرعن اقتراف الكبائر) كتاب وګورئ .

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساز او سرود د اسلام ا وطب له نظره

داامام ابوحنیفه (رح) ملګرو ویلي: که چیرې یو څوک د ساز تر څنګ تیریدو، نو پرې واجب دي، چې باید ډیره هڅه وکړي ترڅو يې غوږونو ته ونه رسیږي (اغاثة اللهفان) کتاب وګورئ.

له امام ابو حنیفه رحمه الله څخه روایت دی، چې ویلي یې دي: ساز او سرود دهغو لویو ګناهونو څخه دی، چې باید سمدلاسه پریښودل شي، امام سفاریني (رح) په خپل کتاب، غذاء الالباب کې داامام ابوحنیفه رحمه الله د مذهب په هکله ویلي دي:امام ابو حنیفه (رح) ساز اوسرود بدګڼي او ګناه يې بولي، همدا ډول د کوفې داامامانو لکه: سفیان(رح)، حماد(رح)، ابراهیم(رح)، شعبي(رح) او داسې نورهم دا ډول نظر لري.

دساز او سرود د حراموالي په هکله ددوی په منځ کې هیڅ اختلاف نشته، همدا رنګه د بصرې خلک ساز او سرود منع کوي او په دې کې هیڅ اختلاف نه لري، بې شکه داامام ابوحنیفه (رح) شاګرد قاضي ابو یوسف رح د هغه چاپه اړه وپوښتل شو، چې د یو کور له منځه يې د شپیلی او موسیقی غږ واورید(څه به کوي) ؟ نو ده وویل: دغه کور ته پرته له اجازې ور د ننه شه، ځکه د منکر منع کول فرض دي.

امام مالك رحمه الله د ساز او سرود او د هغه له اوریدلو څخه منع کړې ده، کله، چې داامام مالك (رح) څخه دسندرغاړې او ډول وهونکي په هکله پوښتنه وشوه، ده وویل: ایاکوم عاقل هم دا وايي، چې سندرې صحیح دي؟

بلکې زموږ فاسقان او بدکاره خلك داکار کوي، تفسیر قرطبي وګورئ.

په اسلام کې د فاسق حکم دادی:

شاهدي يې نه قبلیږي، کله، چې مړشي نیکان خلك يې جنازه نه کوي، بلکې بې علمه او لااوبالي خلك يې جنازه کوي، امام ابن قیم (رح) د امام شافعي رحمه الله دمذهب بیان دارنګه واضح کړی دی.

داامام شافعي رحمه الله هغه ملګري، چې داامام په مذهب او لاره ورته معلومه ده په څرګندو ټکوکې د ساز او سرود حراموالی بیانوي او په هغه چاباندې، چې سرود حلال ګڼل ورته منسوب شوي، سخت انتقاد کړی او

(c) ketabton.com: The Digital Library

بدیې پرې ویلي، لکه قاضي ابوطیب طبري(رح)، شیخ ابو اسحاق (رح) او ابن صباع (رح) . په دې اړه اغاثة اللفهان وګورې .

دساز او سرود په اړه امام شافعي رحمه الله ویوښتل شوهغه وویل : د لومړي ځل لپاره د زندیقانو له پلوه په عراق کې دود او رواج شو ترڅو خلك دالله پاك د ذکر او لمانځه څخه وګرځوي.[16]په دې اړه الزواجر عن اقتراف الکبائر، او مجموع الفتاوی ۳۰ ټوك او ۲۱۲ مخ وګورئ.

ابن قیم رحمه الله ویلي دي: دامام احمد رحمه الله دمذهب په اړه عبدالله بن احمد دارنګه وضاحت کړی : مامي د خپل پلار (امام احمد) څخه دسندرو د حکم په اړه ویوښتل نو هغه راته وویل: سندرې په زړه کښې نفاق زرغونوي، زما نه خوښیږي، بیا یې دامام مالك رحمه الله قول ذکر کړ، چې ویلي یې دي : دا کار زموږ فاسقان او بدکار خلك کوي. اغاثة اللفهان کتاب وګورئ .

امام احمد(رح) د هغه چا په هکله ویوښتل شو، چې مړشو، یو زوی او یوه سندر غاړې وینځه ترې پاتې شول او دا یتیم ماشوم دوینځې خرڅلاوته اړ شو، امام احمد(رح) وویل: وینځه دې دبې عقلی له امله وپلورل شي، نه دسندرو ویلو له امله، نو ورته وویل شول، چې دادیرش زره روپی قیمت لري، ښایي که د بې عقلی له امله وپلورل شي، نو بیا یې قیمت شل زره روپی کیږي، نو امام احمد(رح) وویل:دا وینځه د بې عقلی له امله خرڅیږي، امام ابن جوزي رحمه الله تعالی وویل: داپه دې دلیل، چې سندرې ویل منع دي، که داسې نه وایي، نو د یتیم هلك مال ضایع کول روانه وو.

الجامع لاحکام القرآن وګورئ.

16– الزواجر عن اقتراف الکبائر، او مجموع الفتاوی ۳۰ ټوك او ۲۱۲ مخ وګورئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساز او سرود د اسلام ا وطب له نظره

امام احمد(رح) دساز او سرود د آلاتو لکه، رباب او داسې نورو په هکله په واضح ډول سره ویلي دي، چې که دا آلات ښکاره ولیدل شي او د ماتولو امکان يې وي، بايد مات کړل شي.

شيخ الاسلام احمد بن عبد الحليم حراني رحمة الله عليه ويلي، څلور واړه مذهبونه وايي، چې د ساز او سرود آلات ټول حرام دي، ددې مذهبونو هېڅ يو پيرو ددې آلاتو په حرام والي کې اختلاف نه دی ذکر کړی. مجموع الفتاوی وګورئ.

همدارنګه يې ويلي دي، په دې پوه شه، چې دا ساز او سرود ددريو غوره او بهتره پيړيو دزوړ او قوت په درشل کې نه په حجاز، شام، يمن، مصر، مغرب، عراق، او خراسان کې ښکاره شوی دی او نه هم پد موده کی نيک، ديندارہ متقيان عابدان خلك دچکچکو او چيغو سره يوځای د ډول او رباب لپاره را غونډېدل، بلکې دا کار ددوهمې پيړی په ورستيو وختو کې رواج شو او کله، چې امامانو وليده، بدېې وباله او خلك يې ترې منع کول. مجموع الفتاوی وګورئ .

په بل ځای کې يې ويلي: سندرې د بدو نفسونو شراب دي په نفسونو باندې هغه لوبه کوي ، چې د پيالو د لومړني غړپ څخه هم لوړه او چته ده. مجموع الفتاوی وګورئ .

شيخ الاسلام دهغه چا په هکله، چې ساز او سندرو ته غوږ ږدي او اوريدل يې عادت شوي وي، داسې ويلي دي، چې څوك سندرې اورې داسې يې تراغيزې لاندې راشي، چې غږونه يې ويريدلي، بې حرکته چوپ او زړونه يې هغه لورې ته ور اوښتي وي. مجموع الفتاوی وګورئ. شيخ الباني رحمة الله عليه ويلي دي: څلور واړه مذهبونه د ساز او سرود د ټولو آلاتو په حرام والي متفق دي. [17]سلسله صحيحه ۱۴۵/۱.

– سلسلة احاديث صحيحة ج ۱ ص ۱۴۵[17]

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساز او سرود د اسلام ا وطب له نظره

امام ابن قيم رحمه الله ويلي دي: ته به داسې څوك ومومې، چې ساز او سرود ته زياته پاملرنه كوي، مګر په هغه كې د هدايت اوسمې لارې څخه په علمي او عملي ډګر كې كوړ والى موجود وي، د قرآن كريم داوريدولو څخه به يې د ساز او سرود اوريدلوته ډير زړه كيږي .

په بل ځاى كې يې دسندرو په هكله ويلي دي: دغه ساز او سرود د زنا لپاره زينه ده او د شيطان شريكول او عقلونو پټول او هغوى ته تغيير وركول دي، د قرآن كريم څخه د بل باطل او بيهوده څيز په پرتله بندوونكي او مخ اړونكي دي، ځكه نفسونه ساز اوسرود ته زيات ميلان لري او هغه يې خوښيږي .

ابن قيم (رح) ويلي: دقرآن كريم مينه او دسندرو غږونه د يو بنده په زړه كې نه يوځاى كيږي، زما د په الله جل جلاله قسم وي، چې د چا ساز او سرود عادت وي، نو دالله جل جلاله سره به د شريك نيولو څخه ونه ژغورل شي، نو كله، چې يو څوك په ساز او سرود پورې ونښلي او خپل عادت يې وګرځوي، نو د هر چا غلام تري جوړكړي، په همدې ډول موږ ته داامامانو او علماؤ كرامو څرګندونې معلومې شوې، چې دساز او سرود دحراموالي او له هغه څخه په منع كيدلوېي بيان كړى دى.

استثناء (ځانګړتيا):

د ساز له آلاتو څخه ددريا د شرنګانيو څخه پرته په اخترونو او د نكاح په مراسمو كې د ښځو لپاره رواه ده، چې استعمال يې كيږي، په دې باندې صحيح دليلونه موجود دي .

شيخ الاسلام ابن تيميه رحمه الله ويلي دي، مګر پيغمبر صلى الله عليه وسلم په ودونو او د خو شحاليو په نورو پروګرامونو كې ځينې دساعتت تيرې لوبې رواباللې، چې له هغو څخه يو په ودونو او خوشحاليو كې د ښځو لپاره دريا وهل دي، مګر په هغه وخت كې له نارينه و څخه يوهم داسې نه وه، چې يابه يې دريا وهله او يا به يې لاسونه پړكول او چكچكې به يې وهلې، بلكې په صحيح حديث شريف كې دا ثابته ده، چې پيغمبر صلى الله عليه

(c) ketabton.com: The Digital Library

وسلم فرمايلي دي، چکچکي د ښځو لپاره او تسبيح د نارينه و لپاره ده، په هغوښځو بې لعنت ويلى، چې ځانونه له نارينه و سره يو شانته کوي او په هغه نارينه و بې هم لعنت ويلى، چې ځانونه له ښځو سره مشابه او يو ډول کوي .مجموع الفتاوى وګورئ.

همدارنګه له حضرت عايشې رضى الله تعالى عنها څخه حديث روايت شوى، چې ويلي يې دي: حضرت ابوبکر رضى الله عنه زموږ کره راغى او زما سره دوه انصارې نجونې وې، کومې سندرې، چې انصارو د بعاث په جګړه کې ويلې وې، هغه يې زمزمه کولې، حضرت عا يشه رضى الله عنها وايي: دغه دواړه نجونې سندرغاړې نه وې، حضرت ابوبکر(رض) وويل: ايا د پيغمبر صلى الله عليه وسلم په کور کې هم دشيطان شپيلى غږيږي، يعنې سندرې ويل کيږي. په دې ورځ کوچنى اختروه ، نو پيغمبر صلى الله عليه وسلم وفرمايل: اې ابوبکره، د هر قوم لپاره اختروي او دغه زموږ اختردى. داحديث صحيح دى. [18]سنن ابن ماجه ۱۵۴۰ نمبر وګورئ اودغه راز، مجموع الفتاوى ۳۰ ټوک ۲۱۶ مخ وګورئ.

دا په هغه چا رد دې، چې ددواړو نجونو په دې کړنه او عمل يې د ساز او سرود په روا والي دليل نيولى. ابن قيم رحمه الله ويلي دي: دحيرانتيا خبره داده، چې تاسو ددوو ماشومو نجونو په سندرو، چې د بلې ماشومې نجلى عايشې رضى الله عنها په وړاندې په يادشوي شکل سره يې ويلې دسندرو په روا والي استدلال کوي او دا هم داختريه ورځ دهغه عربي شعرونو تکرارول وو، چې د زړورتيا، جګړو، ښو اخلاقو او نيکو خويونو په هکله ويل شوي وه، نو په هغه باندې نه شي دليل کيداى، بلکې دا حديث شريف په اصل کې په همدوى دليل دى، ځکه حضرت ابوبکر رضى الله عنه دغه کار ته د شيطان شپيلى وويله، پيغمبر صلى الله عليه وسلم داخبره واوريده او رد يې نه کړه او دغو دوو ماشومو نجونو ته يې د ويلواو له هغوى څخه داوريدلو اجازه وکړه، ايا دغه کار

– سنن ابن ماجه ۱۵۴۰ نمبر وګورئ اودغه راز، مجموع الفتاوى ۳۰ ټوک ۲۱۶ مخ وګورئ.[18]

(c) ketabton.com: The Digital Library

دهغه څه دليل کيدی شي، چې تاسې يې کوئ او په هغه ښه پوه ياست، چې هرناروا عمل پکې وي او هر څوک يې اوري ؟

سبحان الله عقلونه او ذهنونه څنګه ګمراه شول. په دې اړه مدارج السالکين وګورئ.

ابن جوزی رحمه الله ويلي دي: حضرت عايشه رض په دې وخت کې ماشومه وه، له بلوغ څخه ورسته هېڅا له دې څخه د سندرو په هکله پرته له بد ګڼلو بل څه نه دي نقل کړي، قاسم بن محمد (رح) د حضرت عايشې رضی الله عنه وراره و، او له همد ې څخه يې علم حاصل کړی، هغه سندرې بدې ګڼلې او له اوريدلو څخه يې ممانعت کاوه، په دې اړه [19]تلبيس ابليس کتاب وګورئ.

امام ابن حزم (رح) او دسندرو روا والي :

مشهوره او معلومه خبره داده، چې امام ابن حزم (رح) سندرې روا بللې، لکه څنګه يې، چې په خپل کتاب المحلي کې هم ذکر کړې دي، مګر هغه څه، چې غواړو بايدخلك په دې وپوهوو، چې کله د امام ابن حزم (رح) ياکوم بل عالم په اړه واورئ، چې سندرې روا بولي، نو ذهنونته يې دغه ورځنې ساز اوسرود راشي کوم، چې په ټلويزوني چينلونو، راډيوګانو هوټلونو او کانسرټونو کې موجود دي، نو دا ډيره لويه خطا ده، ځکه دا ډول ساز اوسرود هيڅ مسلمان روانه بولي، داسې يولوی عالم خو په ځای پريږده، لکه امام ابن حزم (رح) غوندې، نو ټول علماء کرام دهغه سندرواو ساز په حرام والي سره متفق دي، چې فحشاء، فسق او يا ګناه ته انسا ن کشوي او تشويق کوي يې، موږ د نن ورځې ساز اوسرودوينو، چې څومره ثابت حرام څيزونه پکې منځ ته راځي، د ښځو لوڅ او بربنډ حالت دښځو او نارينه و ګډ بې حيا ګډون او اختلاط، د زنا اوبې لاری خواته ښکاره بلنه، د شرابو څښل، په داسې حال کې، چې سندرغاړې لوڅه او يالوڅې ته ورته د مرضي زړونو د بې حيا اووچو سترګو په وړاندې په داسې ډول د مينې او محبت بابولالې وايي، چې احساس او خيال يې په عقل خپلې منګولې

- تلبس ابليس کتاب وګوری. [19]

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساز او سرود د اسلام ا وطب له نظره

نښلولې وي او ټول کتونکي، ښځې او نارینه کاره واره یو په بل ځانونه وراچوي دالله جل جلاله په قهر او نافرمانی کې اخته خپلې غوپې وهي له همدې امله وایو: څوك، چې په خلکو کې داامام ابن حزم (رح) دسندرو دحلال والې خبره خپروي، په دې د پوه شي، چې پرته له کوم قید اوشرط څخه په ټولنه کې ددې خبر ې خپرول څه تاثیر لري، او اغیزې یې څه دي؟ نو دالله جل جلاله څخه ووېرېږئ، او په دې پوه شئ، چې ددې کار پایله څه ده؟ او باید خپل ځان د الله جل جلاله په پاکه او سپېڅلې لاره برابرکړئ، بیا د په دې پوه شي، چې که دکوم شي په اړه امام ابن حزم (رح) اویاکوم بل څوك دحلال والې وایي او د پیغمبر صلى الله علیه وسلم څخه په څرګند ډول د حرام والې امر راځي، نو تاته د الله جل جلاله په وړاندې د پیغمبر صلى الله علیه وسلم څخه پرته د بل چا امر منل کومه ګټه نه شي رسولی .

سلیمان تیمي رحمه الله ویلي دي: که د دهر عالم اجازه او رخصت په یوه مساله کې ومانه یا د دهر عالم د خطا پیروي او تقلید وکړ، نو په تاکې ټول شر اوبدي راغونډ شول .

بې له شکه، الله جل جلاله فرمایلي دي: (وَمَا آَتَاكُمُ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَاكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوا [الحشر/7][20]

ژباړه : او هغه څه چې درکړې دي تاسې ته رسول (دالله) نو واېې خلئ، وېې نیسئ، قبول یې کړئ او له هغه څه نه، چې منع کړي يئ، (رسول الله) تاسې، له هغه څخه بیرته شئ (مه یې غواړئ)

او همدارنګه الله جل جلاله فرمایلي دي: (فَلْيَحْذَرِ الَّذِينَ يُخَالِفُونَ عَنْ أَمْرِهِ أَنْ تُصِيبَهُمْ فِتْنَةٌ أَوْ يُصِيبَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ [النور/63] [21]

ژباړه: پس ودویریږي هغه کسان، چې مخالفت کوي له امره (حکمه) ددغه (رسول زما) له دې نه، چې ورسیږي دوی ته څه فتنه (آفت په دنیا کې) یا ورسیږي دوی ته عذاب درد ناك په اخرت کې .

– الحشر سورت ۷ آیت شریف .[20]

– نور سورت ۶۳ أیت .[21]

(c) ketabton.com: The Digital Library

خومره ښه یې ویلي دي: علم هغه دی، چې الله جل جلاله ویلي وي او د هغه د رسول صلی الله علیه وسلم څخه ثابت شوی وي، بل دامت اجماع ده هڅه اوهاند پکې وکړه او له دې څخه وویریږه، چې د یو فقیه د نظر او د پیغمبر صلی الله علیه وسلم ترمنځ په ناپوهی سره اختلاف منځ ته راوړي .

د اسلامي ترانو او شعرونو د ویلو حکم:

دهغو اسلامي ترانو اوشعرونو حکم، چې د ساز او موسیقی له آلاتو سره مل نه وي په لاندې ډول دي:

د پیغمبر صلی الله علیه وسلم او د هغه د اصحابو کرامو رضی الله عنهم څخه دا ثابته ده، چې شعر یې اوریدلی، په خپله یې ویلی او د بل څخه یې دویلو غوښتنه کړې ده، داکار یې په سفرونو، کورونو، مجلسونو (بنډارونو) او ټولو مصروفیتونو کې په انفرادي (یوازیتوب) کې ترسره کړی، لکه حسان بن ثابت رض، عامر بن اکوع رض، او انجشه رضی الله عنهم چې په یوازیتوب سره او هم په ټولنیز ډول یې هم کړی، چې د خندق په غزا کې د کندې دکیندلو په برخه کې له حضرت انس رضی الله عنه څخه داسې حدیث روایت شوی، چې ویلي یې دي: کله، چې پیغمبر صلی الله علیه وسلم ولیدل، چې موږ دډیرې سختې لوږې او تکلیف سره مخامخ یو، ویې فرمایل: اې الله ج دا ژوندپرته د اخرت له ژوند څخه کوم ارزښت نه لري، ته مهاجرینو او انصارو ته ښښنه وکړه، صحابه کرامو په ځواب کې وویل: موږ هغه خلك یو، چې له محمد صلی الله علیه وسلم سره مو په جهاد کولو ترهغه پورې بیعت کړی دی، ترڅو، چې ژوندي یو.[22] داحدیث بخاري په ۳-۱۰۴۳ مخ کې روایت کړی دی .

اوهمدارنګه اسلامي ترانې او شعرونه په غونډو او محفلونو کې ویل هم روا دي: ابن ابي شیبه (رح) په حسن سند سره د ابو سلمه بن عبدالرحمن رض څخه روایت کړی، هغه ویلي دي: صحابه کرامو د شعرونو له ویلو څخه مخونه نه وو اړولي او نه کمزوري او ضعیف وو، په خپلو غونډو کې به یې شعرونه ویل، د جاهلیت

– صحیح البخاری ج ۳ ص ۱۰۴۳ .[22]

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساز او سرود د اسلام ا وطب له نظره

کارونه به يې بدګڼل، خو کله به، چې له دوی څخه ددين په هکله څه وغوښتل شول (پوښتنه به په ديني مسااله کې تري وشوه) نو دويرې له امله به يې دسترګو سپين او تور سره ګډ شول (ډير احتياط به يې کاوه) [23]مصنف ابن ابي شبيه 8 ټوك 711مخ, دغه د ليلونه دشعرويلو روا والي ثابتوي، اګر که دا شعر د يوکس له خوا وي او ياهم د تراني په څير وويل شي، په داوړو حالتو کې روا دي.

په نري ښايسته او لوړ غږ سره شعر ويلو ته ترانه وايي. قاموس محيط.

دتراني ويلو لپاره ځيني قاعدې شته، چې علماو راته ټاکلې او هغه دادي چې:

١ – د تراني ويلو په وخت کې بايد د ساز له حرامو آلاتو څخه کار وانه خيستل شي.

٢ - بايد دومره زيات ونه ويل شي، چې د يو مسلمان عادت وګرځي او په هر وخت کې پرې مصروف وي، چې ددې له امله يې فرضونه او واجبات ضايع او له منځه لاړشي.

٣ - داتراني دښځو په اواز ونه ويل شي.

۴ - په دې ترانو کې بايد بد او حرام الفاظ استعمال نه شي.

۵ - بايد د بې حيا او فاسقو خلکو له غږ سره ورته والی ونه لري.

۶ - بايد ديته پام وشي، چې د تراني دويونکي داسې غږ نه وي، چې اوريدونکی په فتنه کې اچوي او په حرکت يې راولي، لکه څوك، چې سندرې او ساز اوري.

ددې موضوع په اړه د زياتو معلوماتو د ترلاسه کولو لپاره لاندې کتابونه وګورئ.

١- الاعلام بنقد الحلال والحرام دصالح فوزان ليکنه .

٢- السماع د امام ابن قيم (رح) ليکنه .

---

[23] – منصنف ابن ابی شيبه ج ٨ ص ٧١١ .

(c) ketabton.com: The Digital Library

٣ – تحرير آلات طرب د شيخ الباني ليکنه:

په پای کې اما م ابن قيم په خپل کتاب اغاثة اللفهان کې ويلي : په دې پوه شه، چې دسندرو لپاره ځيني خاصيتونه او ځانګړتياوې شته، چې د هغې په اثر په زړه کې نفاق پيداکيږي اوپرې رنګيږي او داسې زرغون کيږي، لکه په اوبوسره، چې واښه زرغونيږي.

له خاصيتونو څخه يې:

دانسان زړه غافل او مصروفوي، دقرآن کريم د پوهې او په هغه کې د فکر کولو او په هغه د عمل کولو څخه يې بندوي، ځکه سندرې او قرآن کريم په زړه کې هيڅکله هم نه سره يو ځای کيږي، ځکه قرآن کريم انسان د نفسي غوښتنو له قبلولو منع کوي، په عفت او پاکوالي امر ورته کوي، د نفس دغوښتنو، د ګمراهی دلاملونو او اسبابو څخه يې لرې کوي، د شيطان له پيروی څخه يې منع کوي، خو ساز او سندرې په دغو ټولو دعمل کولو امروته کوي او ښايسته يې ورته انځوروي، نفسونه يې په حرکت راولي ترڅو د ګمراهی لار غوره کړي، داخلي احساسات يې راپاروي او تکليف ورکوي ترڅو، چې دهرې بدې په لور يې په حرکت راولي، چې په پای کې د روغ او رښتيا سره يوځای کړي، يوه ښکلې خبره ترې راوباسي، نو سندرې او شراب د يوشي غبرګوني ملګری دی، بې حيايی او بديو ته د رسيدو لپاره د يوه جيلب جوړه آسونه دي .

اې مسلمانانو! خپل ځانونه او غوږونه له ساز او سرود څخه پاك وساتئ، د جنت په باغونو يې خو ندور اوخوشحاله کړئ، دقرآن کريم په حلقوکې ګډون وکړئ، د پيغمبر صلی الله عليه وسلم دخوږو احاديثو له زده کړې څخه ګټه واخلئ، ځکه ددې زده کړه له ګمراهی څخه لارښووونه، د سترګو رڼايي، تقوی او پرهيزګاری ته تشويق او هڅونه، د زړه ژوند يتوب ، د نفسي غوښتنو څخه لرې والی، چې دا په خپل ذات او اصليت کې درملنه او رغونه ده . دالله پاك له عذاب څخه ژغورنه او دليل دی .

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو بايد د هغو خلكو ملګري وكړئ او ځانونه ورسره يوځاى كړئ، چې الله پاك يې په اړه فرمايلي (وَالَّذِينَ هُمْ عَنِ اللَّغْوِ مُعْرِضُونَ [المؤمنون/3] .[24]

ژباړه : اوهغه(كسان هم بهرمن شول) چې دوى له ناكاره (بدو اقوالو اوافعالو)څخه مخ ګرځوونكي دي .

له الله جل جلاله څخه غواړم، چې مسلمانانو ته، په خپلو كارونو كې د پوهې له سمبالتيا سره جوخت، په خپل دين دثابت او كلك پاتې كيدلو توان وركړي، بې شكه الله جل جلاله خپلوبندګانوته ډير نږدې او توبه قبلوونكى ذات دى.[25]

دوهم فصل :

په دنيوي ژوند كښې د سازاوسرود ځينى اغيزي:

د موسيقي دنيوي اضرار:
اوس په نړى كې موسيقي د مخدره موادو په حيث پيژندل شوې ځكه هغه كسان چې له موسيقي سره عادت شوى د هغوى ټول فكر د موسيقى په هكله وى او د دوى په اعصابو باندې يو ډول سستي حاكمه وي او بيا دا خلك غير له شهوت، عشق بازى، ښكلا پرستى نه نور څه نه پيژني او د دوى عقل د موسيقي په واسطه داسې محا صره شوى وى چې بيا دوى له عفت او حيا، عدالت او انصاف، ورورولى او غيرت څخه خلا صيږي.[26]

۱- دغم او مصيبت څخه په امان نه پاتي كيدل.

– المومنون سورت ۳ آيت .[24]

- د لومړی فصل زيات معلومات مى د ابن رجب السلفى له كتاب ساز و سرود از ديدګاه اسلام څخه اخستى دى .[25]

-آن لاين اسلامى لارښود وګورى .[26]

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲- ددعا نه قبليدل.

۳- په هغه مجلس يا محفل کې چې ساز او سرود په کښې وي د پرښتو نه داخيليدل.

۴.دنفاق سبب جوړيدل – دساز او سروددېرو ترخو اغيزوڅخه يوهم دخلکو په منځ کې دمنافقت او دوه مخي صفت پيداکيدل.

۵- دزنا سبب جوړيدل .

۶- دخپل ناموس په اړه بې توپيره پاتي کيدل.

۷- دالله جل جلاله درحمت څخه محروميدل.

۸- دشيطان پرستش کول.

۹- دکورڅخه دخير اوبرکت ختميدل.

۱۰- دتش لاسى اومسکيني باعث کيدل.

۱۱- دزړه سختوالي.

۱۲- موسيقي د اخلاقي فساد مهم عامل دى. [27]

دنبوي سيرت په غونډوکي سازاوسرود:

پيغمبر صلي الله عليه وسلم فرمايلي دي: زه دساز اوسرود د آلاتو دله منځه وړلوپه خاطر راليږل شوي يم.

نن ورځ کوم محفلونه اوغونډي چي دپيغمبرصلي الله عليه وسلم دتوصيف اوتجليل په خاطرجوړيږي اوکوم شعرونه او نعتونه چي په کښي ويل کيږي په هغي کي ډير په زوراو ځوږ سره ساز اوسرود هم ويل کيږي چي دنوروترانو او دپيغمبر صلي الله عليه وسلم دنعت تر منځ کوم ځانګړي توپير نلري آيا ددي څخه زيات دپيغمبر صلي الله عليه وسلم په سيرت نوري ملنډي هم شته؟ ښځي اوناريته ډلي ډلي په راديو اوتلويزيون کي نعتونه وائي ښځي په بشپړ سينګار سره دتلويزيون په پرده راځي پداسي حال کي چي الله جل جلاله دښځي په اړه په قرآن کريم کي فرمايلي دي : (وَلَا تَبَرَّجْنَ تَبَرُّجَ الْجَاهِلِيَّةِ الْأُولَى [الأحزاب/33]

ژباړه : او تاسو پخپلو کورونو کې قرار ونيسى او تاسو د لومړنى جاهليت د زينت په شان زينت مه ښکاره کوئ

.

ددي سره سره چي نبوي سنت ترپښولاندي کيږي دپيغمبرصلي الله عليه وسلم دښکلي سيرت مخالفت کوي بياهم ددي طمع او هيله لري چي دالله جل جلاله رحمتونه به پري نازل شي، ددي څخه به دځمکي پرمخ لويه غلطي نوي ځکه چي دغه ډول ناروا کارونه دالله جل جلاله عذاب او عتاب ته دعوت اوبلنه ده ([28]).

- نن تکی آسيا ، اصلاح آنلاين و کورى .[27]

28 - دمحمد تقي عثماني داصلاحي اوتربيتي خطبوڅخه.[28]

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساز او سرود د اسلام ا وطب له نظره

آیا واقعا سازاوسرود دروح غذا او دوصال سبب دي:

سازاوسرود دوصال سبب ندي بلکي په انسان کي دوصال خيال تحريکوي ، يواځني کارچي ساز اوسرود يي سرته رسوي دادي چي : دخيال او فکر څخه تيريږي دشکل او څيرى جوړښت ته رسيږي ، موږ نه پوهيږو که چيرى خلکو۔ په ځانګړي ډول زموږ دګران هيواد ساده لوهو وګړو۔ سازاو سرود ته پدي بي حده پيمانه مخه نه واي کړي او واقعيتونوته يي نظر کړي واي څومره زيات به يي دترقي او پرمختګ لاروهلي واي .

بايد دغه مهم ټکي ته وګورو چي: داصحيح ده چي د ساز اوسرود کوم خوځښت چي په انسان کي منځ ته راځي موږ دخپل حقيقي موجوديت څخه پورته کوي مګر کله چي ساز اوسرود ختم شي پخپل ځان کي يو حقيقي خوځښت احساسوو او وينو چي ساز اوسرود ديو سوري شکل ځانته نيولي وه او هغه دمنځه لاړ، مګر واقعيتونه په هغه پيمانه سره پاتي شول، که چيري دساز اوسرود دعاشقانو خبره رښتيا وي چي سازاوسرود انساني روح تصفيه کوي نوبيا ولي په شرق اوغرب کي کومي ذهني او رواني مريضي ،اخلاقي فساد چي منځته راغلي ،خبري کول دشرم ځاي دي؟

ددي څخه چي تيرشو ځيني وايي : چي هره ترانه (لهو) بي ګټي نده بلکي دهغي حکم دهغه شخص ترنيت پوري تړلي دي.

ښه نيت د نيږديوالي سبب او مزاح داطاعت سبب ګرځي .

دغه ټکي هم دتوجه وړدي چي : يوه سندره پخپله اوهم څه چي په کښي دي لهو او باطل دي ،څکه هغه تراني چي ويونکي يي پداسي ډول سره وايي چي خپل غږته ترنم ورکوي اويا قصداً اوريدونکي تحريکوي – لکه دکابل دهوټلونو ،موټرونو ساز او سرود چي د ډيرلوړغږيه سبب روغ شخص مريضوي زيات خبث خو يي لادا چي ځيني ښځينه سورلي موټروان ته دبکس څخه فيته ورکوي ،په ځانګړي توګه دطورخم او کابل پدي اوږده لاره،دکابل مزار،اوکابل تخاردلاري په اړه خوڅه ويل عقل تغيروي، دتلويزيون خباثت خوپخپل ځاي پريږده چي په هندي اوايراني سريالونو يي خلك دهر کاروبارڅخه ويستل-اوپدي سندروسره غواړي چي ويده غرائزرا بيدارکړي مرضي زړونوته فريب اودوکه ورکړي.

ددي وضاحت څخه وروسته هراوريدونکی کولي شي پخپله مفتي اوفقيه شي که چيري داسي سازاوسرود ته غوږ ايږدي چي نفسي غوښتني يي راپاروي اوپه فتنه کي يي اچوي اوبي ګټي فکرونوته يي بيايي او حيواني غوښتني يي پر روحاني غوښتنو راځګوي نوپه ده لازم دي چي له اوريدو څخه يي ځان ليري کړي او دهغه لوري څخه چي دده دين، زړه او روح ته يي دفتني باد راځي ځان وساتي.

په حديث شريف کي راغلي دي چي هوښيارانسان خپل وخت ددي څيزونو څخه پرته په بل څه کي نه لګوي:

١- دخپل ژوندلپاره کوښښ .

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲- دآخرت لپاره تیاري.

۳- دحلالوکارونو څخه خونداخستل .

نوله همدي کبله باید خپل وختونه په عادلانه توګه د دغه دریو څیزونو ترمنځ وویشو اوپدي باندي باید وپوهیږو چي الله جل جلاله دهر انسان څخه دهغه دعمر په باره کي پوښتنه کوي لکه څنګه چي په حدیث شریف کښي راغلي چي په څه ډول دهغه تیر کړ اوهمدا ډول دځواني په هکله پوښتنه تري کیږي چي په کومه لاره کي دمصرف کړه.

سندري او نشه یي توکي :

دهغو څیزونو څخه چي ډیرزیات دځوانانو ذهنونه نشه کوي ،اوپخپل ذات کي دایوه نشه ئي ماده ده او هغه سازاوسرود دي دا دهغو څیزونو څخه دي چي هرڅوك پخپله طبع تري خوند اخلي مګر ددي ترڅنګ انسان دجدیت څخه راباسي اوبې هدفه شخص تري جوړوي ،کوم ځوان چي زیاتره وخت یي په ساز او سرود سره تیریږي اوپه همدي سره بلد وي هغه شخص په تولیز ډول د ژوندانه دکارونو دتولنیزو اوسیاسي چارو څخه غافل اوناخبره وي په همدي ډول کوم انسان چي په نشه یي توکو عادت وي نشي کولی چي یوجدي اوبا تصمیمه شخص تري جوړشي ترڅو وکولاي شي چي په سیاسي مسائلو کي فکراوسوچ وکړي .

ساز او سرود دانسان فکرداسي جوړوي چي په بل څه کي دفکر کولوجوګه نه وي .

دسازسرود او نشه یي توکو ترمنځ تړاو پدي ډول سره بیانووچي: سازاوسرود په تولیز ډول دنشه یي توکو په ردیف کي قرار لري ځکه چي دنشي داغیزو څخه په هیڅ ډول انکارنشي کیدي ،بلکي نشه پخپله ډولونه لري انسان کولاي شي چي خپل اعصاب په مختلفو لارو سره نشه کړي کله د**الکولو**په خوړولوسره ،او کله دهروئینو ګرد ،دپوزي له لاري په کش کولو سره ،اوکله دترزیق کولو په وسیله ،اوکله هم دانشه دغوږو له لاري ترسره کیږي.

ساز اوسرود اوکنسرت ته غوږ نیول داوریدونکي په اعصابو دنشه یي توکو په څیر اغیزي کوي کله دومره سخت تاثیر پري کوي چي انسان دیو بي احساسه شخص غوندي دخپل طبیعي حالت څخه راباسي او دهرڅیز څخه یي توجه اوفکر په بشپړډول راګرځوي .

دغه ټکي رښتیا کیږي چي ساز اوسرود دنشه یي توکو ټول عیبونه اوضررونه په ځان کی لري هغه فوق العاده تاثیر چي ددي په وسیله منځته راځي همدا نشه ده کله دا اغیزي دومره قوي وي چي انسان خپل عقل اوهوش دلاسه ورکوي اوپه غیرعادي حرکاتولاس پوري کوي آیا ددي څخه به اوچته نشه هم وي !

کله چي انسان دساز اوسرود دنغمي تراغیز لاندي راشي په اعصابو یي یو ډول سستي او نرموالي منځته راځي دانساني مفاهیمو څخه پرته دشهوانیت ،عشق بازي، ښکلتیا نه نورڅه ددي بي عقل په نظر نه راځي پداسي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساز او سرود د اسلام ا وطب له نظره

ډول يي داحساس او قوت مخ پوښلي وي چي ددي سپيڅلو معناوو لکه ترحم ،ځوانمردي ،عفت ، حيا ، امانت ، برابروالى ،وروركلوي ،لوړتيا، كوښښ ،هڅي ، مقابله ، دخپل هدف په لار كي استقامت ، داتولې دهيريدو په باد لاهوكړي .

يوعالم وايي: سازاو سرود داعصابو په نشه كولو كي دنشه يي توكو څخه هم زيات اغيزلري .

ساز اوسرود دطب له نظره:

يو دهغه عمده او اساسي واقعيتونو څخه چي تراوسه پوري يي حقيقت ددير وپوهانو اومحقيقينو څخه پټ وه ،خو دعلمي پرمختګ له بركته دهغه څرنګوالي ښكاره شو او پوهانو پدي اعتراف وكړچي : ساز اوسرود ډير زيانمن اثاراو اغيزي لري چي دعصبي سلسلي پرمخ پيداشوي او دسازاوسرود په اوريدوكي افراط اوزيات والي ډيرذهني اورواني مرضونه منځته راوړي دي.

دايوه ښكاره خبره ده چي په لومړي سركي ساز اوسرود يوډول كشش او خوند لري چي دانسان دروح تل ته رسيږي او اوريدونكي دخپل ځان څخه بي خبره كوي .

ايا داسي څوك به هم وي چي دساز اوسرود دا بد او ناروا عمل به بد ونه بولي خوهلته ځيني داسي خلك هم شته چي داساحرانه خوندورو سندروپري اغيزكړي او دهغه په ملاتړراولاړشوي اودهغه ارزښت يي دښايسته هنرونو په لست كي راوستي .

ځيني داسي خلك هم شته چي دسازاوسرود دتاوان اوضرر په اړه څه ويل كيږي دكوم فكر او دقت څخه پرته ادا ښكاره كوي اووا يي چي :اوس په ځيني هيوادونو كي عصبي او روحي مريضان په سازاوسرودسره تداوي كيږي ،اودسرود ځيني آراموونكو آلاتوته ځيني ډاكترانو داوريدو توصيه كړي .

پدي اړه بايد پاملرنه وشي چي :

لومړی : دغه مطلب تركومي اندازي تبليغاتي او تشريفاتي اړخ لري ، تبليغاتي اړخ يي لاپريږده خو دنړي په كوم يو علمي مركز كي دساز اوسرود په وسيله ليونيان او روحي مريضان تداوي شوي او په هر كال كي دهغي مثبته نتيجه ددومره ډيرو روحي مريضانو په انډول څومره ده؟

دوهم: زياتره ډاكتران پخپله هم پدي عقيده دي چي په ساز سره د مريضانو درملنه ډيره كمزوري ده لكه چي (اسكريل) ليكي : زه پدي اعتراف كوم چي دساز اوسرود په وسيله تداوي ناكامه ده او يوه اندازه وخت هم پري ضائع كيږي .

دريم: دتجربي له اړخه ددي موضوع په هكله كوم قاطع دليل نشته پرته له هغه دستركو دليدلو حالاتو څخه چي په غربي هيوادونو كي د رواني او ذهني مريضانو شمير ورځ په ورځ زياتيږي اوهمدارنګه دنړي لويو طبي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساز او سرود د اسلام ا وطب له نظره

مرکزونو دا اعلان کړي چي : دساز او سرود ترټولو مهم اثر داعصابو کمزورتیا اوپه ذهني مرضونو اخته کیدل دي.

دذهني او عصبي مرضونو په تداوي کښي دساز او سرود رول:

دساز او سرود زیانونه دطب له نظره ډیزیات دي مګر وړاندي ترهغه چي دسازاوسرود دډیروبدواغیزو په تفصیل سره په خیرني پیل وکړم باید دغه ټکي ته پاملرنه وکړوچي دفیزیولوژي برخي پوهانو دانسان اعصاب په دوه برخو ویشلي :

۱- سمپاتیك اونباتي اعصاب:

نباتي اعصاب په دوه ډوله دي : سمپاتیك، پاراسمپاتیك. په بدن کي دسمپاتیکو اعصابو وظیفه داده چي : درګونو تنګوالي، دصافوغړو انقباض ( ) دویني دفشار دترشح اوکموالي ایجادیدل .

دنباتي اعصابو دغه دوه ډولونه (سمپاتیك،پاراسمپاتیك) چي په بدن کي یودبل مخالف اعمال سرته رسوي ترڅو چي دبهر څخه پرهغوي خوځښتونه اوتحرکات نوي راغلي دبدن نظم اوتعادل ساتي مګرکله چي دبهرنیو خوځښتونو په اثر ددغه دواړو عصبي سلسلوتعادل له منځه لاړشي بدن ته زیات شمیر جسمي اوعصبي زیانونه منځته راړوي .

یوددیرومهموبهرنیو عواملوڅخه چي دسمپاتیك اوپاراسمپاتیك عصبي سیستم توازن اوتعادل په حرکت او خوځښت راولي دسازاوسرود ارتعاشات (څپي)دي.

سازاوسرود دغمګینی دتارونو اوفعالو سندروسره :کله پدي ډول دسمپاتیکو اوپارا سمپاتیکو عصبي سیستمونو تر منځ تعادل له منځه وړي چي دژوند اصول اوبنسټونه لکه جذب (راکشول) دفع کول ، هضمول ،ترشح کول ،د زړه ټکان ،دویني فشاراو نورمایعات ګډوډ کوي او انسان دډیرو نورو مرضونو سره مخامخ کوي.

وروسته له دي چي په لنډ ډول مو دفیزلوژي دپوهانو خیړني دانسان دعصبي سیستم په برخه کي څرګندي کړي اوس دډاکترانو اوطبي عالمانو اقوال او نظریات دسازاوسرود دزیانونو اوضررونو په هکله په لاندي ډول بیانوو:

دسازاوسرود مهم او خطرناك تاثیرات اواغیزي :

ساز اوسرود داعصابو دکمزورتیا مهم سبب دي، دنړی دلویو طبي مرکزونو په نظریه اوریدونکي کي هغه مهم اثر اواغیزچي سازاوسرود یي پري اچوي داعصابو کمزورتیا ده نودغه موضوع پدي سره داهمیت وړده چي **اروپایي** دډیر مشکل سره مخامخ کړي ده څکه چي داعصابو کمزورتیا دنورومرضونو زیږنده ده دهر ډول بدني او ذهني تکلیف دپیداکیدو اساسي سبب اوعلت هم همدادي.

پدي چي دنړي دزیاتو طبي مرکزونو او علمي مؤسسو دڅیړنوله مخي دي نتیجي ته رسیدلي چي دذهني اوعصبي مریضانو اساسي اوتر ټولو لوي سبب همدغه سازسرود او کنسرت دي اودغه نظریه (تیوري) دزیاترو اروپایي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساز او سرود د اسلام ا وطب له نظره

اوامريكائي پوهانو دتائيد وړګرځيدلي ده اوپه تدريج سره ټولو پوهانو په همدي نظريي دتائيد مهر ولګاوه تردي چي دزياترو اروپايي اوامريكايي پوهانو ،ليكوالانوله اړخه خپلو حكومتونو ته دا وړانديزوشو چي كوم خطرناك مرضونه چي دسازاوسرود په وسيله رامنځته كيږي بايد مخه يي ونيول شي چي تر ټولو مهم د اعصابو كمزورتيا ده كومه چي د سازاوسرود په سبب منځته راځي.

دكولمبيا ديوهنتون پروفيسور(ولف آدلر) وايي :دسازاوسرود ډيرغوره او زړه راښكونكي غږونه دانسان داعصابو په لړي ډيربد آثار او اغيزي منځته راوړي .

دده څيړنو په امريكا كي دومره تاثير وكړچي په زرګونو وګړي دده ملګري شول سازاوسندري يي په خپلو ځانونو حرامي كړي او ددي غوښتونكي شول چي دعام كنسرت مخنيوي وكړي .

سازاوسرود دزړه دسكتي اوټكان سبب كيږي:

د زړه دسكتي او ټكان دمهمو اسبابو څخه ساز اوسرود ته غوړايښودل ګڼل شويدي پدي اړه ډاكټر (آوريزن اسوت مارون) وايي: دساز څخه راغلی دانسان داخلي حركت او خوځښت دقلبي سكتي ترټولو لوی عامل اوسبب دی ځكه چي زياتره سازنده ګان دزړه په سكته (دريدو) سره مره شوي دي ددي وضاحت څخه داپه ډاګه كيږي چي دانسان داخلي حركت كوم چي دساز په وسيله منځته راځي څو مره زيات خطرناك دي ،په انګلستان كي دماشومانو دروانشناسی متخصص ډاكټر (رپرت) دزړه دټكان په اړه داعقيده لري چي ماشوم دموريه ګيډه كي دساز اوسرود تراغيزي لاندي راځي كه چيري حامله ښځه سازاوسرود ته غوږونيسي نوپه ګيډه كي يي دماشوم دزړه ټكان زياتيږي چي دغه حالت دشپږومياشتو څخه وروسته منځته راځي.

سازاوسرود دويني دفشارسبب كيږي:

دسازاو سرود دډيرو خطرناكو زيانونوڅخه يوهم دويني فشار دي ډاكټران پدي اړه خپلې نظريې لري چي په لنډ ډول يي څوبيلګي وړاندي كوم:

زياترو آلماني روان شناسانو داخبره ثابته كړي ده چي ساز اوسرود دويني فشارپورته اوښكته بيايي ،يو اروپايي ډاكټر دويني دفشار دلاملونو دڅيړني په درشل كي كوم چي په نوي دنيا كي ډير زيات شوي دي ،دفشارآله يي په لاس وتړله اوراديو يي چالانه كړه دساز اوسرود دمختلفو پروګرامونو په اوريدلو سره لاندي نتيجې ته ورسيد چي:

الف : په هره اندازه چي سازاوسرود ناخوښه اوغيرمناسب وي په همغه اندازه دويني فشار زياتيږي ،دساز اوسرود د اوريدلوپه مهال كوم آوازونه چي دروح دسستی او ستړتيا سبب ګرځيدل په يقيني ډول دويني فشار دومره اوچت شو چي ډاكټرې وارخطا كړاوحيران شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ب: دساز اوسرود ځينې ډولونه داسې دي چې دآرامی اغیزې لري ترهغه وخته چې دوام لري دوينې فشاردعادي حالت څخه ډیرښکته کیږي.

ج: ساز اوسرود دډاکتر په روح اودوينې په فشار داسې اغيزې لرلې چې په يقيني ډول يې دهغه روغتیا ته ګواښ پيښاوه .

پروفيسور (هنګري اوګدن) دلويزيانا دپوهنتون دروانشناسی استاد چې پنځويشت کاله يې درواني ناروغيو په اړه څيړنې کړې په نيوز ويك مجله کې يې مقاله ليکلی وايي: ډاکتر(ارنولدفريدماني) دنيويورك دشفاخانې ډاکتر او دسردرد دکلينك رئيس دنور الکترونيکي ماشينونو په مرسته د مغز دڅپو تعين او هغه تجربې چې دزرګونو مريضانو دمراجعې اوراتګ څخه يې ترلاسه کړې ثابتوي چې :يو دډيرو مهمو اسبابو څخه چې دروحي اوفکري خستګی ستومانتيا او دعصبي سردردي باعث ګرځي سازاوسرود ته غوږايښودل دي په ځانګړي ډول هغه کسان چې په ډيردقت او بشپړپام سره موسيقي اوري.

ساز او سرود دارادي دسستوالي لامل دی:

دارادې دقوت ،کمزورتيا ،غير ارادي حرکات او خوځښتونه دسازاو سرود دحتمي زيانونو څخه ګڼل کيږي ، دساز اوسرود شوم اوبد سندريز غږچې دغږيزوکشولو په وسيله اوهمدارنګه متحرك آوازونه دا ټول توان او طاقت سستوي دبدن ټول اعضاء دانسان د ارادې توان څخه وباسي.

سازاوسرود دسستی اوکسالت لامل دی:

دسازاوسرود داغيزو څخه يو دسستی او افسردګی دحالت منځته راتلل دي په هره اندازه چې دانسان په اعصابو باندې سازاوسرود چاپيرشوی اومنګلې يې پرې لګولې وي په همغه اندازه دسستي ، اوتنبلي روح په انسان باندې غورځيږي په انسان کې دمطالعې شوق لړيږي ،استعدادیي کمزوری کوي ،دسازاوسرود هغه عميق اوزيانمن تاثيرات اواغيزې چې پراعصابوپريوزي ،فطري استعداد اوفکري نبوغ چې په تحصيل کې دپيشرفت او وړاندې توب اصلي لامل دی په بشپړډول له منځه وړي.

سازاوسرود دفکري رکود اوتاريکی لامل دي:

يوبل دقطعي اوثابتو زيانونو څخه چې سازاوسرود يې لري دادی چې يوعجيب فکري رکود په اوريدونکي کې منځته راوړي لويوپوهانو دغه حالت ته (دفکربندول) ويلي دي ،اوهمدارنګه د(آيين حفظ وتقويت حافظه) کتاب کې راوړي: دانسان دحافظې دختمولوداساسي عواملوڅخه سازاوسرودته غرايښودل دي.

سازاوسرود دقضاوت دتوان له منځه وړلولامل دی:

کله چې سازاوسرود دانسان په ذهن اواعصابو تسلط وموږي نوداسې يوحالت پرانسان راځي چې په بشپړډول دصحيح قضاوت اوسموافکارو څخه لاس په سر شي اوکله هم هرڅه دده په نظر يوشان ښکاري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساز او سرود د اسلام ا وطب له نظره

سازاوسرود دباصرې (ليدنې) حس له منځه وړي:

دسترګو دفيزلوژۍ له پلوه ، دسترګو دعضلاتو سم اوصحيح حرکت ددوه ډوله سمپاتيك اوپاراسمپاتيك اعصابو په وصيله منځته راځي ،کله هم دباندنيوخوځښتونولکه سازاوسرود ،نوله همدې امله ددواړوعصبي سيستمونوتعادل له منځه ځي چې پدې مهال يو ډېرو بدواغيزود جملې څخه دليدنې قوت (د باصرې حس کمزوري کوي.

سازاوسرود داخلاقي فساد اوهلاکت لامل دی :

دسازاوسرود هغه قطعي اوحتمي زيانونو څخه چې دموسيقۍ دبدوآوازونو په وسيله چې پوهان دهغي پايلې ته رسيدلي دي اخلاقي فساد اودفحشا خپرول دي ځکه چې موسيقي وګړي دشهوت په لور اودحيواني قوې دحرکت اوخوځښت خواته بيايي پدې ډول چې څومره دخرابو انساني موازينوڅخه لرې موسيقي ډېره اوريدل کيږي ،په همغه اندازه ښکته اوناانساني اخلاق اوفساد زياتيږي ،لکه څنګه چې زموږپدې اوسنۍ تش په نوم ديموکراسي نظام کې دهنري بربنډوفلمونوښکارشوي يو اودتولي کفري نړۍ دملنډوځاي ګرځيدلي يو اوديوفرهنګي پلان شوي استعماري هجوم هدف ګرځيدلي يو داټول پدې چې دين مو پريښی داسلامي مقدساتو حمايت نه کوو،دکفارو مقابله نه کوو ، کفاروته مومخه ورکړې حتي ځيني لاداهم وايي چې ميلمانه دي اوکه دشؤون اسلامي دکوم عالم سره مخ شي هغه بيا وايي چې راغلي کفارمستامنين دي مقابله يې ناروا ده دحکم تعميل يې ضروري دي څومره دافسوس خبره ده دانه وايي چې دوي خو د B۵۲ الوتکو په زور راغلي دي زموږ هيواد يې نيولی هيواد مواشغال شوی .

الله جل جلاله فرمايي:(وَلَنْ تَرْضَى عَنْكَ الْيَهُودُ وَلَا النَّصَارَى حَتَّى تَتَّبِعَ مِلَّتَهُمْ [البقرة/120] يعني :هيڅکله به له تاڅخه يهود اونصاري راضي نشي تردې چې د دوي متابعت اوپيروي وکړې .

په زور راغلي خلك په رضانه ځې مصارف يې شوي دخپلې باطلي عقيدې لپاره يې سرونه ورکړي همدااوس زموږ په ګران هيوادکي دڅلويښتوهيوادونو نظامي اډې موجودې دي زموږ دهيوادځمکه او فضاء دهمدوي په ولکه اوسلطه کې ده لاس موترلې خولې موبندې ،که څه احساس اوخوځښت راکې پيداشي بيامودبيان دآزادی ،ديموکراسی د ډالري معاشونو په شووعدوسره غلي کړې ، درتبواومعاشونواوسنی ظالمانه نظام راته څرګندکړې ،راتلونکي مودسراب په څير راته وبريښوي...

خواي افسوس چې هم ايمان لاړواوهم پارلمان دآخرت ورځ ډېره سخته د5، دځانکندن زوره درديدونکي حالت دقبر عذاب ،دنکير اومنکر سوالونه او بياهم دبرزخ ژوند......

(c) ketabton.com: The Digital Library

سازاوسروددااحساساتو اوعواطفو دمنځه وړونکی:

دسازاوسرود دډیروبدوآثارو اواغیزوڅخه یوپه اوریدونکي کې داحساساتواوعواطفوله منځه وړل دي، ځکه سازاوسرود عواطف کموي اوورور ولي له منځه وړي، داسې ډیرتجربه شوي چې کوم خلك چې دانسانيت عواطف دميني اومحبت حس يې داسې درجې ته رسيدلي وي چې په ډيره وړوکې حيرانوونکې منظري او کوچني انځورسره تراغيزي لاندي راځي ،خوپه دوامدارډول دسازاوسرودپه اوريدو سره خپل عواطف اواحساسات داسې له لاسه ورکوي چې د زړه راښکونکو او تکان ورکوونکو منظروپه ليدلوسره هم په دوي کې کوم کوچنی اثر اواغيزي ځاي نلري نوځومره چې موسيقي زياته اوريدل کيږي په همغه اندازه احساسات هم کميږي بايد دانکته په پام کې ونيول شي چې : ښايي کله سازندګان (چې موږ په پښتو کې ډمان ورته وايو) دځينو وړوکو منظرو په ليدلوسره ناآرامه شي آن تردې چې زيات به وژاړي ،بايدديته ځير شو چې ددوی دغه ژړا ددوي دکمزوري ارادې او دقوت دتعادل دمنځه تللو ښکارندويي کوي نو داعصابو اوارادي کمزوری بايد دعاطفې او احساس دموضوع سره اشتباه نکړل شي.

دسازاوسرود ډيربداثرات دانسان په وجودکې منځته راځی چې :

۱- دغيرت له منځه تلل.

۲- دسمپاتيك اوپاراسمپاتيك اعصابو دتوازن اوتعادل نشتوالی يعنې ددغه دواړو عصبي سلسلو دبې نظمی په صورت کې لاندې ستونزې اومشکلات منځته راځي: بيلابيل زيانونه اوخللونه لکه : سستي ، بي اراده توب ،سرګرځيدل ، بې اختياره راغورځيدل ، دمعدي پړسوب ، عصبانيت .

۳- مانې (Manie) مرض يوډول ليونتوب دی چې بيلابيلې درجې لري.

۴- پارانويا(Parania) مرض يو ډول روحي مرض دی چې يو شخص ځان تر نورو ښه بولي يعني بې ځايه دعواوې کوي.

۵- سيکلوتمي مرض: (هنري باروك) چې يو نړيوال پوه دی وايي: دايو ډول روحي مريضي ده چې مريض کله خاندي او کله هم خپل تندی تريو کوي او کله نيولې او غمجن وي.

۶- دعمر لنډوالی .

۷- داعصابو کمزورتيا.

۸- دماغي اختلالات لکه دمغز شورش ، روحي خوځښتونه اوليونتوب.

۹- دزړه اغيزې.

۱۰- دانتحاراوخودکشی وسايل.

۱۱- دويني دفشارمريضي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۲- دفحشا لاملونه.

۱۳- داوریدلو دحس کمزورتیا اوله منځه تلل (دسامعې حس) .

۱۴- دلیدلو (باصرې) دحس کمزورتیا اوله منځه تلل .

۱۵- دجنایت سبب جوړیدل .

۱۶- دغیر طبیعي توجه جلبیدل.

۱۷- دبشري امتیازاتو اوفکري توانمندی له لاسه ورکول.

۱۸- سستي اولټي.

۱۹- دشهوت راپاریدل.

۲۰- دځوانی مرګ ،اودعمرله منځه تلل.

21- دمریتوب (غلامی) پرې غاړې ته اچول.

۲۲- دلغوې او بیهوده لارې اختیارول.

۲۳- دوخت ضایع کول.

يو مهم ګواښ:

دنړۍ ډیر مشهور پوهان اوڅیړونکي دساز اوسرود داصلي څیرې دښکاره کولو لپاره ډیري څیړنې اوبشپړه مطالعه ترسره کړې په پایله کې یې کوم قانع کوونکي شواهد اودلائل لاس ته ندي راوړي چې دساز اوسرود ښایسته والی وښیي ولې داتولې څیړنې یې زیانونه او ذهني ضررونه په ګوته کوي.

نو منطقي نتیجه یې چې موږ ورسره مخامخ نو داده چې دساز اوسروداصل، دخوند اخستلو احساس ، ذهني ضررد نافرماني دضرر ترڅنګ دالهي مکلفیت او دیني تعهد په مقابل کې په واضح ډول څرګندوي.

جناب موسوي صاحب وایي :په ځینې حالاتو کې چې ساز اوسرود ته یا هم هغه ساز او سرود ته چې ګومان کوم ممنوع اوحرامه دي غوږ ږدم او دافرض کړم چې دا ډول کارونه به حرام هم نوي نو لږ ترلږه یو نازك حد ته رسیدلی یم چې یو پلوته په یقیني ډول دممنوعیت اوحرمت خواده خو څنګه چې دانسان نفس په خوند اولذت پسي ګرځي نو په تدریجي ډول قانون ترپښولاندې کیږي.

تجربه اواعترافونه:

الف:په لویدیځه نړی کې دسازاوسرود دبندیدلوغښتنه هغه وګړي کوي چې ټول عمر دسازاوسرودپه څېراوي کې بوخت وه نن ورځ دخپل بد عمل څخه پښیمانه دي نوله همدې کبله ځینې امریکایانو ددې دبندیدلو غوښتنه کړې ده وایي: (دتنکیوځوانانو دوالدینو یوې ډلې"Tomarow"تومارو دپروګرام لاندې یې دامریکا دکانګرس ،،مجلس،،څخه وغښتل ترڅود راك او رپ موسیقي ممنوع اعلان کړي) څکه د دوی دزامنو دله

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساز او سرود د اسلام ا وطب له نظره

منځه تللو سبب کیږي د دوي څخه یوه یې د " BBC " رادیو ته وویل چې زما ځوي د رپ د آهنګ تر اغیزې لاندې رغلی چې دخودکشی یا انتحار تبلیغ کوي . یو ډاکټر وویل : دغه آهنګ ته غوږ نیول د اوریدلو(دسامعې) دحس دکمزورتیا لامل کیږي .

ب: دیو مشهور آوازخوان نظر:

،،فرانکوباتیوتو،، چې داتالیا هیواد د ،،راك،، دموسیقی مشهور آوازخوان چې اوس یې دغه شوم اوبد عمل پرینبی دی د،،راك،، دموسیقی په اړه خپل نظرداسې بیانوي: دیو انسان لپاره دابس ده چې د،،راك،، موسیقي ته غوږکیږدي ترڅودشیطان تابع شي.

ج:دښاري ټولنې دریس نظر:

دمالیزیا د،،کلانتان،، ولایت دمرکز دټولنې ریس ،،کوتابارو،، سازاوسرود منع اعلان کړل او ویې ویل : دولتي چارواکي داعقیده لري چې سازاوسرود غېراخلاقي کړنوته لارهواروي اودهمدې کار سبب کیږي.

دفرهنګي بد او ډیر ناوړه تیري دجملې څخه یوهم دهنردنامه څخه بده ګټه اخستل دي اګرچې واقعي هنرپخپل ذات کې ښه دی مګر کله دغه پاك څیز دبدو خلکو لپاره ناپاك هدف اوموخې ته وسیله ګرځي ،هغوي هڅه کوي چې دهنر دغه صافي اوبه دفساد اوشهوتونو په میکروب سره ګډې کړي اوهغه د((ګوارا)) دشربت په نوم دځوانانو په خولو کې وراچوي ،دهنر ترپردې لاندې دځوانانو څخه دانسانیت هنرتړې سلب اوله منځه یوسي ، دهنر په نوم نڅا، بد اوخراب سپورتونه (ورزش) ، غیر اخلاقي سازاوسرود ،لوڅ اوبربنډ فلمونه اونور غیر اسلامي اوناروا کارونه په ټولنه کې رواج کول ترڅو دلویدیځ کفري فرهنګ ته دخپریدو زمینه اوفرصت برابرشي.

مکرځوانان باید دغه ټکي ته ځیرشي چې هرفن ته هنرنه ویل کیږي ترڅو هغه په دوامدار ډول تعقیب کړي.

بلکې واقعي هنر هغه دی چې دانساني ارزښتونو ،او دانسان دانسانیت لپاره وي نه داچې دشهوتونو دخدمت او دشیطان دپیروی اوتابعیت لپاره ترسره کیږي ځکه که هرفن ته هنر ووایو نو باید غلا ، قتل ، جنایت ،اوفریب بازی ته هم هنروایو نوباید غل ، قاتل ،جاني او فریب ورکوونکی هنرمند وبولو.له دې څخه وروسته باید پام وکړوچې هغه اصلي فن کوم ته چې هنروایو په دوه ډوله دي:

لومړی: هغه فن چې دانسانیت داوچتوپوړیو دارزښتونو او دانسان دهراړخیزپیشرفت اوپرمختګ لامل ګرځي.

دوهم: بل هغه فن چې دشیطاني غوښتنو اودانسان دانسانیت دسقوط اوله منځه تللو لامل ګرځي.

نویقیناً دهنر ښکلې ټولنه دلومړي ډول فن په لرلوسره ښایسته ښکاري نه د دوهم ډول بد اونا مناسب فن په لرلوسره ،دلویدیځ دکفري نړی دفرهنګ خپروونکي دغه هڅه کوي چې دځوانانو دغفلت اوبې پروایي څخه په ګټې اخستلوسره دواړه ډوله هنر ښه اوبد دهنر ترنوم لاندې ځوانانوته وړاندې کړي پدې سره دهنرترپرده لاندې دلویدیځ کفري فرهنګ خپورکړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

موسيقي داستعماردكاري وسائلو څخه ده:

دنړۍ اشغال ګران هروخت دوګړو دبيدارۍ اوپه ځانګړي ډول دځوان نسل څخه په ويره کې دي نوپه همدې اساس د دوې د ډيرو پراخه پروګرامونو څخه چې اشغال ګران يې دخپل اشغال د اوږدوالي په خاطر پرمخ بيايي ترڅو تولنې دغفلت ،بې خبرۍ ، ناپوهۍ اوبيلابيلو بې ګټې پروګرامونو خواته کش کړي .

نن ورځ نشه يي توکي يواځې دتجارت لپاره نه کاريږي بلکې داشغال ګرانو دسياسي فعاليتونو مهم کاري وسايل دي ، چې دفحشاء دمرکزونو ، دقمار دکلوپونو اونورو ډيرو بدواوخرابو پروګرامونو په جوړولوکي تري کاراخلي چې له دې څخه يوهم دسازاوسرود پراخوالی دی چې دا د ډيرو مهمو وسايلوڅخه دي دوګړو دافکارو دنشه کولو لپاره پرې زيات تينګار کوي نو ځکه زياتره نړيوالې راديوګانې زيات وخت په ساز اوسرود سره تيروي نو دټولنيزو ارتباطي وسايلو څخه يې اساسي اواصلي پروګرامونه همدغه ساز او سرود دی اوبس.

ځوانان دفساد اوفتې په ډنډکښې:

الف: تحريکوونکي سازاوسرود : **دفساد دډيرو خوسا ډنډونو څخه چې ښايي ځوانان په کښې ولويږي يوهم دنڅاسره سازاوسرود دی.**

په عمومي ډول سازاوسرود په دوه ډوله ويشل کيږي:

الف:ډيربداوخراب سازاوسرود .

ب: لږبد سازاوسرود .

ډيره بده موسيقي هغه ده چې په هغه کښې دلهو اولعب مجلسونه اوغونډې وي انسان په شيطاني سوچونو کې ډوبوي دمعنوي کارونو څخه يې ليرې کوي ، دوهم ډول موسيقي هم څه ځانګړې امتياز نلري.

په اسلامي شريعت کې موسيقي اوريدل اودهغې آلې جوړول حرام دي اګرکه مستقيماً واوريدل شي اوياهم غير مستقيم لکه دتيپ کيسټي.

پدې کښې شك نشته چې سازاوسرود ته غوږ ايښودل او دشهوت پاروونکو آوازونو سره بوختيا دهغه زيانونو سربيره چې په اعصابو راځي دانسان روح اواخلاقو ته هم زياته صدمه او تکان ورکوي ځکه ساز اوسرود ته غوږ ايښودل انسان دغفلت اوبې پروايي حالت په وړاندې چې ډير ژرله منځه ځي په انسان کې معنويات ختموي دپاکۍ اوعفت پردې شلوي او دالله جل جلاله سره تينګک ارتباط له منځه وړي.

سازاوسرود ته دغوږ ايښودلوپه نتيجه کې انسان د الله جل جلاله د ذکر ، دعا اوزاري څخه لذت نه اخلي اوهميش شهواني اوشيطاني سوچونوکې ډوب وي ، که يواځې دموسيقی اغيزې دالله جل جلاله سره درابطې او زاري دلذت څخه محرميدل وي اوهمدامنفي اثر ولري نو داپرځاي اومناسبه خبره چې انسان بايد دغه تباه کوونکو زهروته ورنيږدې نشي او دغه تاواني راکړې ورکړې ته ورونه دانګي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساز او سرود د اسلام ا وطب له نظره

ځوانان باید پردې پوه شي هغه زړه چې هروخت دیوفاسد او خوږ مزه آواز خوان غږ اوري په هغه کې دالله جل جلاله لپاره ځاي نشته او نورمعنویات هلته ځاي نلري ، دانسان روح داسې ده چې دوه ضد څيزونه په هغه کې نه ځائيږي .

آیا ددي څخه زياته تاواني معامله (راکړه ورکړه) به وي چې يو انسان دشهوت پاروونکي غږ چې ديو بې احساس آوازخوان څخه يې اوري خپل ځان دالله جل جلاله دنيږديکت او دهغه الله جل جلاله دمينې او محبت څخه محروم کړي ،دحيواني مزاجه شهواتو څخه دخوند اخستلوپه ډند کې ډوب شي اوخپل قيمتي ژوند وپلوري ،په مقابل کې دښځو اونارينه ؤ مختلط آوازونه دغفلت او بې پروايي موسيقي پري واخلي ، په يقيني ډول چې دايوه احمقانه اوزيانمنه سوداګري ده .

الله جل جلاله فرمايي : **{ أُولَئِكَ الَّذِينَ اشْتَرَوُا الضَّلَالَةَ بِالْهُدَى فَمَا رَبِحَتْ تِجَارَتُهُمْ وَمَا كَانُوا مُهْتَدِينَ [البقرة/16] }**

ژباړه: هغوي داسي خلك دي چې تياره او ګمراهي ،(چې يودهغه دمعني اومصداق څخه موسيقي ده) ،، لارښووني اوهدايت ته ،،(چې يو دهغه معني اومصداق څخه دالله جل جلاله سره انس او محبت دی،،) عوض کړي يي دي نو دخپلې سوداګرۍ څخه يې ګټه نده ترلاسه کړې هدايت اونيکبختي ته يې کومه لاره نده موندلې .

موسيقي هغه اخلاقي اومعنوي زيانونو چې لري يې ځني يې دادی لکه : دشهوتونو مينه ، دزړونو مړينه ، دالله جل جلاله سره دانس اومحبت دخوندڅخه محروميت ، دپاکي اوعفت دپردوشليدل ، دعقل کمزورتيا ، دګناه کولولپاره دفرصت ترلاسه کول، ددعا نه قبليدل ، همدارنګه په اعصابو اوبدن باندې زياتي ناوړه اغيزې لري چې نن ورځ دعلمي پلوه ثابتې شوي دي .

پروفيسور،،ولف آلدر،، وايي : سره ددي چې سازاوسرود زموږ اعصاب دنرموالي خواته کشوي اودخپل طبيعي حدڅخه يې باسي اوهغه خوځوونکي آوازونه چې دغړوپه حرکت سره منځ ته راځي اوداسي خولې (عرق) چې د طبيعي حدڅخه په زياته پيمانه له پوستکي څخه وزي زياتې ضررناکې دي ښايي دنورو مرضونولامل وګرځي.

دساز اوسرودزړه راښکونکي کيستي (دتيپ فيتي) دانسان داعصابو په سلسله ډير ناوړه اومنفي اغيزي پريږدي ، په ځانګړي ډول که چيرې هواګرمه وي نودغه تباه کوونکي تاثيرات زښت زيات وي.

ب: ناوړه اوغيراخلاقي فلمونه: يوهم دفساد دډيرو ککړوډنډونو څخه چې ښايي ځوانان په کښې ولويږي برېنډواو غيراخلاقي فلمونوته کتل دي چې دا د الله جل جلاله او اسلامي مقدساتو څخه دليرې والي يومهم او اساسي لامل دی، له هغه ځايه چې ددين اوقرآن کريم دښمنان داسلامي امت سره دمخامخ جګړې څخه مايوس اوبي هيلي شوي دي نو ددي په هڅه کې دي ترڅو زموږځوانان دفساد خپرولو اسلامي اومعنوي ارزښتونو ترپښولاندې کولو اودبرېنډوفلمونوپه ليدلوسره بې لارې کړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نن ورځ چې زموږ ځوانان دماديت ،شهوت غښتنې ،دښه ژوند تيروني ،بې عفتې ،بې حيايي ، دذهن خالي والي دنامناسبو جامو اغوستل ، نامشروع اوناروا اړيکي ساتل ،بې بندوباري اوډيري نوري بې لارې دهمدغه بربنډو فلمونو ميراثه ده.له همدې امله دداسې بربنډو اوغيراخلاقي فلمونو جوړول خپرول اونشرول دهرچا او هر لوري له اړخه چې وې دېتولنې سره ډيرلوي خيانت دی ځکه چې دا داسلام سپيڅلی دين ،الهي قوانين ټول ترپښولاندې کوي اوهمدافلمونه دانسان هرڅه له منځه وړي ، دايو منل شوي واقعيت دی چې دداسې غيراخلاقي اوناوړه فلمونو ليدل دټولو ديني ارزښتونو ،نيکو اخلاقو ،مذهب ،تقوی ،ديني غيرت اوټولو معنوي امورويه له منځه وړلوکې ډير مهم رول لري.ځومره زياتوځوانانو ددې غير اخلاقي بربنډوفلمونو ليدلوسره دناپاکې اوبې حيايي لاره نيولې اونورېې هم دهلاکت کندې ته ورټيل وهلي اوپه سلګونومشکلات اوربړونه يې خپل ځان اونوروته پيداکړيدي.

زموږ ځوانان بايد دې مسئلې ته په ډيردقت او هوښياری سره وګوري ددسيسه کوونکو دفريبونو ښکار اوقرباني نشي اودانسانيت دښمن نشي ، اوېدې وپوهيږي که چيرې ددې فلمونو په ليدلوسره لومړی ګام واخلي دوهم قدم پرته له کوم ځنډ څخه اوچتوي اوهغه ځاې ته رسيږي چې بيرته راګرځيدل يې ډيرسخت اوناشوني دي، ځکه دا ډول کارونه دهغوي لپاره دتروشو اوبو په څيردي څومره يې چې څکي په همغه اندازه نورهم تږي کيږي ،نن ورځ دغرب کفري نړی ددې بلاسره ترپوزوراغلي،ځوانان بايد پوه شي چې دخپل شخصيت ونه دهغه لارې په سرچې په بربنډوفلمونو يې ريشي دبيخه ايستلې شوې ونه کړي ترڅو دهرزيان اوضررڅخه په امن پاتې شي،.

ځوانان بايد پدې پوه شي چې دلوڅو اوغيراخلاقي فلمونو کتل د دوی لپاره دهغه اوربه څيردي چې په هواء کې بل اوټول اطراف يې ګازونيولی وي ، اوداسې لمبې تري اوچتيږي چې هرڅه يې مخې ته راشي سوځوي يې اوپه ايرويې بدلوي.

نوپه يقيني ډول غيراخلاقي فلمونه داستعدادونو دوني بيخ له منځه وړي ريښې يې پرې کوي ، دانسان روح تخريبوي اوکله يې ماهيت هم له منځه وړي، اوانسان په يوهوس لرونکی موجود بدلوي،حيوان صنعته ، پست اوبې شخصيته څيزتري جوړوي.

ج:دساعت تيري غونډي اومجلسونه :

دفساد اوهلاکت دډنډونو څخه چې په ټولنه کې دلويديځ کفري فرهنګ دخپراوي لپاره کارکوي يوهم دساعت تيري مجلسونه دي پدې کې لهو اولعب دوخت ضايع کيدل ، دښځو او نارينه ؤ اختلاط .... منځ ته راځي ، نوهغه کسان چې ددې ناوړه اوکرغيړن کفري فرهنګ لپاره کارکوي دداسې پټو محفلونو اوغيرشرعي مجلسونو دجوړيدو لپاره ګومارل کيږي ،دخپلودوستانو څخه غواړي چې دعيش اوعشرت ، ساعت تيري پداسې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساز او سرود د اسلام ا وطب له نظره

مجلسونو کې د خوساعتونو لپاره ورګډ شي د خوشحالۍ اوخوښۍ په نړۍ کې ورننوځي ترڅو دغیر اخلاقي نڅاګانو ، ساز اوسرود ،لهو اولعب ، اتڼ او داسې نورو ناروا کارونو په کولو سره لذت واخلي.

ګران ځوانان باید پدې پوه شي چې پدې ډول مجلسونواوغیر شرعي ناروا خوښیو کې ډوبیدل دخپلو ټولنیزو او معنوي پرمختګونو خنډ کیږي ، که چیرې په خوښیو اوخوشحالیو کې ډوبیدل دبریالیتوب اولوړوپوړیو ته درسیدونښه وي ، نوباید عیاش اوساعت تیري خلک ترټولو غوره او داوچت مقام لرونکي وی مګر دوي دموجوداتو ترټولو بد اوپست وګړي شمیرل کیږي ، دنفساني غوښتنو دهغو څپو په مقابل کې چې دتقوی اودینداری سره په جګړه دي دقوي ارادې نشتوالی دشیطاني هوسونو په جیل کې ورتیل وهلي دي ، نوهیڅکله داسې یو چاته انسان نشي ویل کیدی بلکي دایو بې ارادي ،بې آزادي ،بې شخصیته ، بندي موجود دي چې هیڅ وخت دحرکت توان نشي پیداکولی.

ددې مجلسونو ډیره ښکته مرحله داده چې ځینې د واده مجلسونه ډیربې کفایته ، بې احساسه خلک جوړوي ، اګرچې واده اومراسم یې په شرعي لحاظ ښه کاردي پدې ډول چې دپیغمبر صلی الله علیه وسلم دسنتو مطابق ترسره شي ، مګر په ډیرتاسف سره باید وویل شي چې دواده دغه سپیڅلی سنت کله پداسې بدو اوناوړه اعمالو سره ککړشي،

چې پداسې محفلونو کې دیو متدین او ملتزم انسان ګډون ډیر سخت اوناشونی ګرځي بلکي ځینې داسې رواجونه هم شته چې په هغه کې اسلامي احکام په هرڅه اوهرچاوراندې ګرځي ، ځینې داسې دیندارہ او اصیلې کورنی هم پیدکیږي چې په هیڅ وخت او حالت کې خپل اصلیت اوشرافت دلاسه نه ورکوي او هیڅ کله دیته نه حاضریږي چې د واده دمراسمو په بهانه غیر شرعي اوناوړه کارونه وکوري مګر په ډیرتاسف سره باید ووایم چې د ودونوپه ځینې مجلسونو کې اسلامي احکام اودیني ارزښتونه ترپښو لاندې کیږي دفاسدو خلکو دسؤ استفادې لپاره فرصت په لاس ورځي ،په څرګند ډول پداسې ودونوکې دالهي اوامروپه خلاف عمل کیږي کله هم دلویو ګناهونو څخه لکه دشرابو څښل ، اختلاط ، دساز اوسرود اوریدل ، دنامحرمو نارینه ؤ سره دښځو خبرې اوغیر مشروع نظرونو څخه ځانونه نه ساتل، نو په یقیني ډول دداسې خلکو اوکورنیو سرنوشت دښه والي خواته نه ځي ، ځکه هغه ژوند چې دالهي معصیت او اسلامي ارزښتونوته په نه پام کولو سره رامنځته شي ښه پایله نلري .

ګرانو ځوانانو : دواده په هغه مراسمو کې چې ناروا دودونه اوغیر اسلامي کارونه لکه دساز اوسرود اوریدل ، دنامحرمو نارینه ؤ په مقابل کې دحجاب نه مراعاتول ، دشرابو څکل ، غیر اخلاقي نغمې اوترانې اوریدل اوهمدا رنګه نور زیات ناروا او غیر شرعي کارونه ترسره کول نوځوانان باید د دا ډول محفلونو دګډون څخه په کلکه ځانونه وساتی ځکه چې دفتنې او فساد په ډنډونو کې یې دډوبیدو ښه فرصت دی ، خو که چیرې څوك پدې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساز او سرود د اسلام ا وطب له نظره

نيت ګډون په کې کوي چې د دا ډول ناوړه اوغير شرعي اعمالو مخه ونيسي نو بيا ښه کاردي او که نشي کولاي نو بيا پدي کې ګډون هغوي ته دتائيد مهر لګول اودفساد خپرولوته نوره زمينه برابرول دي.

د: خراب اوناصالحه خپلوان:

ناصالحه خپلوان اوفاسد کسان دځوانانو لپاره دفساد اوبربادۍ اصلي لامل ګڼل کيږي ، نوهرځوان چې دخرابو خپلوانوسره کوم قدم اوچتوي په اصل کې دادتباهۍ اوهلاکت خواته قدم پورته کول دي ، په حقيقت کې خراب دوست دانسان دښمن دی مګر داډول خلك ظاهراً سړي ته ځان دوست وريپژني ولي په اصل کې داخراب دوستان دي چې دستونزوڅخه پرته بل څه منځته نه راوړي ، نوهرهغه څوك چې دبدوملګروسره ګرځي پاك خلك دناپاکانو سره ناسته پاسته ولري دغه غير اخلاقي مريضی ،او معين فساد پاکوخلکوته هم ورځي ، کله داسې هم کيږي چې پخپله دغه ستونزې ته متوجه نه وي ، دنا اهله اوبدو ملګرو په سبب داسې متاثر کيږي چې دهغو سره کټ مټ ورته والی مومي ، تول کړه وړه ، نظريات ، راکړه ورکړه يې ديوفاسد اوبي دينه شخص ښکارندويي کوي لکه څنګه چې يونيك انسان او صالح دوست دسړيتوب روحيه پرته لدي چې مقابل شخص وپوهوي هغه ته نقلوي او دانسان په پرمختګ اوښه بدلون کې مهم رول لوبوي همداډول بد دوست دانسان په سقوط اوغورځيدوکي هم مهم رول لري.

کله هم ځوانان داسې فکرکوي چې پخپله څوك پاك وي هيڅوك نشي کولای چې په هغه منفي اغيزوکړي نوپدي لحاظ داخه مهم شي ندي چې چيرته لاړ دچاسره کښيناست او خپل ملګري يې څه ډول غوره کړه، مګرداهم بايدووايل شي چې دايو غلط اوشيطاني فکردي چې دانحراف اوبي لاري اصلي لامل شميرل کيږي ، دايوه داسې خبره ده چې څوك ووايي: که چيري روغ انسان په هرڅومره ميکروبي ماحول (چاپيريال) کي ژوند وکړي ميکروب دده بدن ته نشي ننوتي ، مګر دايوناشونی کاردې چې په داسې يوچاپيريال کې څوك سالم اوغوره ژوند ترسره کړي ، په يقيني ډول بايد وويل شي چې بد اوخراب ملګري دانسان لپاره دميکروب څخه کم ندي بلکي دسالم بدن دناروغتيا لپاره ترميکروب ډيرزيات خطرناك اومهم دي.

بايد دملګروپه غوراوي کي زيات ځير کتيا وشي څکه زموږ ډيري ستونزې د بدوخلکوسره ګډ ژوندانه نه راولاړې شوي دي ، کله چې انسان دزانګوڅخه دژوندانه په لور قدم ږدي نو دټولنې دهر ډول خلکو سره مخامخ کيږي يو پريو دداسې چاسره يو ځاي کيږي چې په پايله کې دبدوخلکو سره دپيژنګلوي په اساس دبدی اوتباهۍ ډنډ ته غورځيږي ، ښايي چې بد ملګری خپلو ملګروته دبدو رسولو قصد ونلري مګر دلږم په څير داطبيعي خاصيت لري چې هميشه نورچيچي اوخپل په زهرو لړلي اخلاق دنورو روحونو ته ننه باسي ، ځيني خلك پخپل ځان دپاکي اوغوره والي باورلري چې پخپل ګومان سره دبدوخلکو سره اوسيدل او ژوند کول کوم ضرر اوزيان نه ور رسوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

، خپل شخصيت دومره لوړ او اوچت بولي چې بد اومنفي اخلاق به دوي ته كوم زيان ونه رسوي ولي ددې څخه ناخبره دي چې **داور ترڅنګ پخته** به حتما اور اخلي او د **تيږي ترڅنګ شيشه** به حتما روغه نه پاتې كيږي .

خو د بده مرغه انسان داسې جوړ شوی دی چې فساد ، بدبختي ، رذالت او بدي ډيرزر اغيز پرې كوي لكه باروت چې په يوه توكمه اور اخلي او دخپل منځ نه سوزي ، څوك چې پخپل ښه توب اوبهترۍ مغرور وي او د بدو ،ناوړه خلكو سره دملګرتيا نه ډډه نه كوي دداسې چا په څير دي چې دسيل په مخ كې كور جوړ كړي او پدې فكر وي چې هر څومره قوي سيل به هم دده دكور تهداب ته څه زيان ونه رسوي.

دجرمونو اوفتنوڅخه دمخنيوي لار:

۱- **ايمان** : دايمان د اغيزو څخه يوهم دفتنو، فسادونو، حق خورۍ، ظلم ، تيري او ټولو جرمونو څخه مخنيوی دي ، هغه هيوادونه چې دفساد او فتنوپه ډندونوكې ډوب شوي غواړي چې دفساد دلاملونو دله منځه وړلو پرته دهغه په ضد جګړه وكړي پدي بايد وپوهيږي چې دمعلول په ضد جګړه دهغی دعلت نه بغير ناشونې ده ، مادي ګري هغه علت دي چې معلول يې يوه ناسالمه ټولنه ده، كه چيرې په ټولنه كې ايمان حاكم وي پرته له كوم خنډه ټولې فتنې له منځه ځي . ايمان دمختلفو اړخونوڅخه كولای شي چې دجرمونو،فتنو اوټولوناوړه كارونو مخه ونيسي چې ځينې يې په لاندې ډول ذكركيږي:

۱- **څوك چې په الله جل جلاله ايمان لري** نوخپل ځان په الهي محضركې موجود بولي په دې عقيده لري چې ټول مخالف اعمال اوكړني يې حسابيږي اودخپلو بدو اعمالوجزا ورته رسيږي نو په همدې اساس بايد هڅه وكړي چې فتنوته نيږدې نشي.

۲- **دالهي عبوديت په اساس** : انسان دداسې يو حالت سره مخامخ كيږي چې هغه په نفساني غوښتنو اوشيطاني تمايلاتومسلط كيږي چې دشهواني غرايزو كومې چې دټولوجرمونواصل اواساس دي مخه نيسي.

۳- **هغه څوك چې ايمان ولري** دالله جل جلاله سره دخپل ځان دبشپړتوب دنيژديكت احساس كوي ، له همدې امله څوك چې دفتنواومفاسدومرتكب كيږي كوم چې الله جل جلاله ته درسيدوپومحكم ديوال دی له منځه وړي .

۴- **ايمان انسان ته عزت** ،ارزښت اوشرافت وربښي مومن انسان هيڅكله دفسادونو،فتنوپه شيطاني او نفساني ذليل دام كښې نه لويږي . دوړاندې بيان څخه ښكاريږي چې ايمان دجرمونو اوفتنو په مخنيوي كې ډير مهم رول لري له همدې امله كوم خلك چې دفتنې په لار درواني انحرافاتو ټولنيزو او كورنيزوبې لاريوپه وړاندې قرارنلري بايد دخپل ايمان په تقويت كې هڅه اوهاندوكړي .

كه نن ورځ دلويديزكفري نړۍ ته دواقعيت په نظر وګورو نو دې ټكي ته به متوجه شوچې په افرادوكې دايمان اودمعنوي خلانشتوالي ،په ځانګړې ډول په ځوانانو كې دډيروناوړوكارونو دكيدولامل ګرځي اوبشري ټولنه يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دزياتومختلفو اخلاقي ككړوالي سره مخامخ کړي ده ،نن ورځ په ټولنه کې دايمان دنشتوالي په اساس ډيري ناخوالي لکه خپل سري ،بي حيايي ،غلاګاني ،په نشه يي توکوروږديوالی ،نامشروع جنسي اړيکې ، په فحشااومنکراتوککړيدل ،قانون ماتيدل او داسې نورچې ورځ په ورځ زياتيږي.

ډيروځوانانو ددي فتنواوفسادونوپه وجه خپل ځانونه تباه کړي خپلې کورنې يې په حيرت کې اچولې اوخپله ټولنه يې دزياتو ناخوالو اوکړاونوسره مخامخ کړي ده چې دجرمونو اوفسادونو زياتې شميري ددې مطلب ښکارندويي کوي .

۲- رواني آرامتيا: دهرانسان دفطري غوښتنوڅخه يوهم دخپل ذهن اوخاطر آرامول دي نوټول انسانان داغواړي چې ديوخپانده اوخطرناك بحرڅخه دآرامی اوقراری څنډې ته ځانونه ورسوي اوديته لارومومي په همدي ډول يواځې دآرامي(سپيځلي ايمان) **ونه** کولای شي خپله دسوکالی ميوه ټولوانسانانوته وړاندې کړي ،بې له شکه ديوانسان لپاره آرامتيا اوسوکالي اساسي اوترټولومهم سبب په الله جل جلاله ايمان لرل اودخپل سپيځلي دين احکام منل دي.

ځکه که دانا آرامي د کوم دنيوي څيز دلاسه د تللوپه خاطر وي نو ايمان مورته دا راښيي چې هرشي دالله جل جلاله په لاس کي دي اوهرڅه چې انسان ته پيښيږي هغه دانسان په ګټه وي، اوياهم ناارامي دمرګ له ويري يا دراتلونکي کوم څيزدلاسه دتللوپه اساس وي، خوايمان مرګ ته نشتوالي اوفناکيدل نه وايي بلکي داديو هميشني ژوندپيل بولي چې دا ټول دمؤمن لپاره خوښي او خوشحالي ده.

اوياهم ناآرامي دکوم ظاهري شکست او ناکامی لامل بولي خو ددين په هنداره کې بيا ناکامي نشته ،ځکه ترهرڅه مهم دالله ج حکم منل دي او دهغه ظاهري اوسمدستي پايلي ته توجه نه کول، ځکه دهرڅه پايله دالله ج په لاس کي ده اوترهمدغه الله ج پوري اړه لري.

اوياهم ناآرامي: داخلاقي وجدان دشکنجه کولوپه اساس منځ ته راځي چې دلويو جرمونو په کولوسره رامنځته کيږي چې ايمان انسان دجرمونواوګناهونوپه ډنډ کې دغورځيدوڅخه ژغوري.

نودذهني نا آرامی اساس اوبنياد په الله ج دايمان دنشتوالي څخه منځته راځي په همدې اساس دايمان دشته والي په صورت کې انسان دواقعي آرامتيا لوړې پوړی ته رسيږي ، الله تعالی فرمائي : **{ أَلَا بِذِكْرِ اللَّهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ**

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساز او سرود د اسلام ا وطب له نظره

} [الرعد: 28]. ژباړه : خبرداراوسی چي يوازي دالله ج په ذکرسره زړونه آرام اخلي . له همدې امله په ځوان نسل لازم دي چي ورځ په ورځ ديني زده کړې زياتي اوداېمان غښتلتياته پام واړوي اوهم خپلي ټولنې ته خدمت وکړي.

داسلامي تمدن ارزښت:

په يقيني ډول هغه دين چي دانساني ژوندانه ټول اړخونه اوځانګړې يې رانغښتي، اوهغه ژوند چي دعقيدې او واقعتونو خواته يې رابولي په يوځانګړې ډول يې انځوروي داسې دين ته ناشوني ده چي ديوخاص تمدن لرلوپرته خپل ژوند وساتي ، هو: داسې دين دځان لپاره ديوي مناسبې فضا غوښتونکې دي چي دخپلوموخو او ارزښتونوته په ترلاسه کولوکې ورسره ملګرتيا وکړي ،له همدې امله داسلام دين دنورو دينونو په پرتله يو ځانګړې اوممتازځاي لري فرايضو او عبادتونو ته زيات ارزښت او اهميت ورکوي ددې په اړه دخاصو قواعدو اوځانګړوضوابطو په بيانولو سره يې ښوولي دي ، په اسلامي جهان بينۍ کې يې پاکۍ اوسپېڅلتياته ځانګړې ځاى ورکړي.

داسلام له نظره پاکي د نظافت سره مترادفه کلمه ده ، همدا ډول يوازې د اخلاقي جنايت څخه ځان ژغورلوته عفت اوپاکوالى نه وايي بلکې عفت اوپاکي دواړه لغتونه په اسلام کې ژور اوپراخه معناوې لري ، له همدې امله اسلام اصلا ړلويديزتمدن سره هيڅ ډول سازش اونږديوالى نه مني،کوم چي په تاريخي لحاظ ترځانګړو لاملونو اوشرائطو لاندې منځته راغلي وي اوپه داسې چاپيريال کې يې رشد اونمو کړي وي چي ترزياتې مدې پورې مادي پرستي اوددين سره دښمني پرې حکومت کړی وي نو څنګه کيداى شي چي په هغه کې به پاکوالى اوسپېڅلتيا موجوده وي.

علامه ډاکټراقبال چي پخپله هم دلويديزې نړې دتمدن او تاريخ پوهانو څخه دی په يوه ډيره لنډه جمله کې يې دغه واقعيت ته اشاره کړی وايي: ددغه تمدن اوپرمختګ روح او اساس دعفت او طهارت سره اوږد واټن لري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساز او سرود د اسلام ا وطب له نظره

په اسلامي تمدن کې دعباداتونو نظام دپاکوالي سره بشپړه رابطه او ترون لري مګر دلویدیزتمدن داسې ندی.

اسلامي تمدن زړه اوسترګو پاکوالي ، دنظر اوفکرپاکوالي ته بلنه ورکوي ولې غربي تمدن یوائې دقانون اوچاپیریال پیژندني له نظره ارزښت ورکوي اوبس ، که چیري عمومي فضا اویاهم مقابل لوري دکوم کاراجازه ورکړي دهغه بدکاربدي له منځه ځي اوله هغه وروسته دعزت اوپاکۍ ضد نه کڼل کیږي ، په پایله کې قانون رواج اوچاپیریال ته تسلیمیږي اوبس.

اسلامي تمدن حجاب اوسترلازم بولي مګر غربي تمدن حجاب اوستر ته کوم ارزښت نه ورکوي او دا دبشر دحقوقومخالفت بولي بلکي په لومړي مرحله کې پخپله دپردي اوحیاپه ضد اقدام کوي اوهغه یووروسته پاتي کاربولي.

اسلامي تمدن دنر اوښځې آزادانه اختلاط ردوي : اوداکار دټولني لپاره داخلاقي فساد منبع او دکورني نظام دپاش کیدو او له منځه تللو لامل او سبب بولي ولې دغه سرطاني داني ته لویدیزتمدن یو انساني ضرورت او اساسي اړتیا وایي ، کوم حالت چې موږ مسلمانان په ځانګړي ډول افغاني مظلوم اومحروم ملت یې دسرپه سترګو ویني دښځو اونرو اختلاط په دولتي ارګانونو، غربي صلیبي تش په نوم خیریه مؤسسو کې دي حدته رسیدلې چې زیاتره ښځې دهغوي دجسمي ښکلا په اساس په کارونو ګومارل کیږي ، زنا بالکل عامه شوي (د رمضان په مبارکه میاشت کې موږ ملګري د دولتي دفتر څخه راووتو ګورو یو ځوان د امنیتي کسانو په منځ کې وارخطا ولاړدي پوښتنه مو وکړه څه خبرده هغوي وویل دانګورو په باغ کې یې دیوي نجلۍ سره په رڼا ورځ زنا کوله او موږ راوست ، سبا شو، موږ دیو څه ناڅه سزا او جزا اوریدو ته په تمه وو خو هغوي وویل نجلۍ ویل زه یوائې په اطاق کې ویریږم بیا مو دواړه هلك اونجلې دري ساعته په یو اطاق کې بندي کړل په پاي کې د نجلي خور راغله او زیات فریادیې کاوه زموږ هم زړه پري وسو او پري مو ښول) دا د غربي تمدن یوه وړوکې بیلګه ده پدي ډول

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساز او سرود د اسلام ا وطب له نظره

هره ورځ په زرګونو مثالونه دهیواد والو په وړاندي رامنځته کیږي خو افسوس چې ضمیر مړ دي احساس نشته ، تش په نوم د دیموکراسی اتڼ ته بې دینه خلك غړمبیږي .....

سربیره پردي نورزیات اساسي او اصولي توپیرونه چې داسلامي تمدن له نظره لکه عکس ، تصویر ، دسپي ساتل د طلا ،سپینو زرو او وریښمو کارول دنارینه ؤ لپاره داتول خیزونه او داسې نور دغربي صلیبي تمدن سره په بشپړ ډول توپیر لري.

پدي اساس په لوستونکو لازم دي چې دعقاعدو، عباداتو سنتو، مستحباتو ، نبوي سیرت او اسلامي عاداتونو سربیره هڅه وکړي چې پخپل کور او دژوند په چاپیریال کې اسلامي تمدن او د ژوندانه طریقه ترخپلي وسې پوري ژوندی کړي او دهغې مطابق خپل ژوند برابر کړي ، دغربي صلیبي تمدن او دهغه دځانګړتیا ؤ څخه ځان وژغوري ، دغربي تمدن نښانې لکه دښځو اونارینه ؤ ګډوالي ، دشرعي حجاب نه مراعات کول ، دعکس او فوتو کارول ، ساز اوسرود دخپل مشغله او بختیا ګرځول دسپیو روزل او په هغو لاس وهل دمشکوکو او مشتبه ښاکونو خوراکونو استعمالول او داسې نورو خیزونو څخه باید په تینګه ځانونه وساتي په شرعي حجاب ، حیا ، پرده ، دپاکي او سپیڅلې لاري تعقیبول ، دقبلې پیژوندل ، داسلامي لباس او خوراکې لوښوتوپیرلرل ، زامنو او لوڼوته دیني تعلیم او تربیه ورکول دي تولو خیزونو ته باید په تینګه توجه او پاملرنه وکړي داځکه چې ددي څخه پرته شرعي او اسلامي ژوند کول امکان نلري بلکې دفرائضو او واجباتو سرته رسول هم مشکل او ستونزمن دي.

سربیره پردي : که چیري اسلامي امت دخپل تمدن او اصل اسلامي فرهنګ څخه لري شي په پاي کې د واقعي ژوند څخه بیل شوي یوائې دعقیدي ،عباداتو او دیني مراسمو په چاپیریال کې بند شوي او ددوي رابطه دسابقي سره قطعه شوي او په پاي کې ښایي دفکري او اسلامي تمدن دتردید سره مخامخ شي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

په اوسني وخت کي اخلاقي ګډوډي رامنځته شوي کورني نظام اوجوړښت له منځه تللي اسلامي امت غربي صليبي ټولنو په څيرچي دغه اخلاقي مرضونه يي خپلي اوچتي پوړي ته رسيدلي ښايي داخلاقي جزام سره مخامخ شي په ډيرتاسف سره نن ورځ زيات اسلامي هيوادونه په پټو سترګو دصليبي لويديز تقليد کوي په هغوي پسي روان دي دهغوي په څير ژونديي اختيار کړي چي دهغه منفي اوکرغيړن آثار ترلمر روښانه دي.

۴- جومات او لمانځه ته پام اړول:

کله چي لمونځ انسان دفساد اوتباهۍ څخه په ساتلوکي ډير مهم رول لري کولاي شي چي دفرهنګي هجوم په مقابل کي دمقابلي دمهمو لاروڅخه وشميرل شي، په يقيني ډول که چيري زموږ ځوانان دجومات او لمانځه سره مينه پيداکړي او د الله ج او د هغه دعبادت خوند اولذت درك کړي هيڅکله به حا فر نشي چي خپل ځان په نورو حرامو خوندونو ککړکړي ، لمونځ انسان جوړوي روح پاکوي بدي پخپله حقيقي څيره انسان ته ورښيي ، د روح په چاپيريال دهدايت اورحمت دباران د اوريدو سبب اولامل کيږي انسان دفساد او بديو څخه منع کوي دشيطان نقشي پر اوبو لاهو کوي اوله منځه يي وړي ، انسان پخپلو نفساني غوښتنو مسلطوي لکه څنګه چي الله ج فرمائي: . ژباړه : بيشکه لمونځ انسان ړفحشا اوبديو څخه منع کوي.

له همدي امله ځوانان بايد هڅه وکړي چي خپله رابطه دجومات لمانځه دجمعي دلمانځه سره پري نکړي او کوښښ وکړي چي لمونځ پخپل وخت سره اداء کړي ترڅو دالله ج ذکر او ورسره رابطه ټينګول چي په پرتليز(مقايسوي) ډول دبل هيڅ خوند سره پرابر ندي درکړي.

اي ځوانانو! دهغو بربنډو او بد کاره آوا زويونکو او نڅا کوونکو څخه وويريږي چي رذالت او فحشا يي آخري حدته رسيدلي وي ، دشرابو او نڅا بنداړونه يي ګرم کړي وي ، په ډيره مستي او جګ آواز سره داسي چيغي او

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساز او سرود د اسلام ا وطب له نظره

آوازونه وهي لکه د ډول په څير سره ، ډيري بدي بي حيا په بشپړه بي ادبي سره يي په ژبو داسي کلمات جاري ساتي چې د انسانيت په چوکات کي هم ځاي نلري ، پرته له کوم واټن او حد څخه ښځي او نارينه سره ګډ چي عزت او حيثيت يی تر پښولاندي کوي ، چې دفجشا او بي بند وباري تري له ورايه ښکاري.

اي ځوانانو : دهغو خلکو څخه وويريږي چې دوي دپيشرفت او ترقي چيغي وهي د دوي تشو دعوا ووته غوږ مه ايږدي ځکه بدوکارونو ته ښه رنګ ورکوي اوخلکوته خپله نظريه او ايډيالوژي دحل ښه لار وريږني او ځرګندوي چې دټولو مشکلاتو دحل لار دهلاکو او نجونو د ورکوالي څخه ګډوالي او اختلاط دی.

دا داسي کلمي دي چې پخپله نه پري پوهيږي او داسې مطالب بيانوي چې په معنا اومهوم يي نه پوهيږي دهغه محتوا نه ده ورته روښانه داداسي خلك دي چې په شعوري يا لاشعوري ډول سره ديهودو صليبيانو ، کمونستانو او صهيونستانو پروګرامونو او نقشو پلي کوونکي او په لاراچوونکي دي.

دغه خائنان غواړي زموږ ځوانان په فاجرو فاسقو بي احساسه او فاسدو عناصرو باندي واړوي ځکه دوي غواړي چې مسلمانان ځوانان دهغوی هڅي ، جهاد ، او هرراز کوښښونه له ياده وباسي ترڅو دظالمانو او اشغالګرو په مقابل کي دتسليمی سرونه ښکته کړي ، او ددوي هر بد او ناروا غږ چې دپليتيو او ککړو مريو يي راوزي بايد مسلمان ځوانان ورته چکچکي ووهي او دهر بي دينه او نا مسلمانه شخص حکم ومني دغه کافران غواړي چې زموږ ځوانان دپسونو درمو په څير چې چيرته وغواړي هلته بوځي پخپله امسايي وځروي . **اي ځوانانو هوښيارا وسی** دکفارو ددي پوچو او بي مفهومه دعواوو او هغه فريب ورکوونکو کلماتو او خبروته متوجه شي او دغه پروګرامونه په دوامداره توګه پخپلو ذهنونو کې وساتی ، خپل عفت په صبر سره وساتي ،خپله رابطه دخپل الله ج سره تينګه او محکمه کړي ، داافتخار ، سرلوړي تاج ، داسلام سپيڅلي دين ته په راګرځيدوسره پخپل سرکيږدي دهر بي دينه ، فاجر، فاسق دعوت اوبلنه ردکړي ،دملحدانو او کافرانو افتخاراتو او مباهاتوته توجه ونکړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساز او سرود د اسلام ا وطب له نظره

الله جل جلاله دغه مبارك فرمان ته غوږشي چې:

ژباړه: پیروي مه کوي ددغسې غوښتونو دمخکيني قوم څخه چې ګمراه شويدي او ډيرزيات يې ګمراه کړي او پخپله هم دښمي لاري څخه کرځيدلي دي.

ددي ټولونفسي غوښتنو،هوسونو او دنوروناروسايیوسره سره هيڅوك دغه مقصد ته ونه رسيدل.

تاته مي دهدف اومقصد دخزاني نښه وښوده زه ورونه رسيدم ښايي ته به وروسې.[29]

دشهادت په باب كې دعدالت په شروطو كې راځي چې څوك سندري وايي دهغه ګواهـي په محکمه کـي رد ده .[30]

ديزيد بن وليد څخه نقل كړل شوي چې وايي: خپل ځان دسازاو سرودڅخه لري کړي ځکه داشرم او حيا کموي ، شهوت زياتوي ځوانمردي له منځه وړي دشرابو اثرعملا په وجود کې ټينګوي .

دښځوسره ديوځاي کيناستوڅخه پرهيزوکړي ځکه د اختلاط او همدارنګه ساز او سرودپه پایله کې زنا منځته راځي.

- دوهم فصل زياتره مطالب مى د انتر نيتى شبكو لكه : اصلاح آن لاين او داسى نورو څّه مى اخستى دى .[29]

– كشف الخفاء عن حكم سماع الغناء)صفحه ۲۸ .[30]

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساز او سرود د اسلام ا وطب له نظره

(c) ketabton.com: The Digital Library

پایله

ددغه بحث ترلیکلو وروسته دې نیتجې ته ورسیدو چې :

١- داسلام سپیڅلی دین د فطرت سره موافق دی هر هغه شی چې اسلام د هغه نه منع کوی د انسان د ګټی او فوائدو لپاره ده هیڅ داسی عمل نشته چې اسلام منع کړی وی او د انسان پکی ګټه نه وی.

٢- د وخت ارزښت د اسلام له نظره خورا با ارزښته سرمایه ده چې د موسیقی او ساز او سرود تر څنګ دغه سرمایه له لاسه وځی .

٣- ساز او سرود د اسلام له نظره حرام دی په هر بالغ او مکلف انسان باندی لازم دی چې تری ډډه وکړی.

۴- ساز او سرود د انسان روح مریضوی او دهغی استحکام او قوت تری اخلي د سختیو په مقابل کې هیڅ مقاومت نشی کولی او د امتحان په وخت کې ځان بایلی.

۵- داسلامي تمدن ارزښت ښودل شوی دی ، چې له اساسي ټکو څخه یی دنر او ښځي اختلاط ردول دی .

۶- دهغو بربنډو او بد کاره آوا زویونکو او نڅا کوونکو څخه ویره په ګوته شوی ده چې رذالت او فحشا یي آخري حدته رسیدلي دشرابو او نڅا بنډارونه یي ګرم کړي وی .

٧- **علامه ډاکتر اقبال**: په یوه ډیره لنډه جمله کې یې دغه واقعیت ته اشاره کړی وایي: دغربی تمدن اوپرمختګ روح او اساس دعفت او طهارت سره اوږد واټن لري.

٨- سازاو سرودڅخه لري اوسئ ځکه داشرم او حیا کموي ، شهوت زیاتوي ځوانمردي له منځه وړي دشرابو اثرعملا په وجود کې ټینګوي .

٩- دښځوسره دیوځاي کیناستوڅخه پرهیزوکړي ځکه داختلاط په پایله کې زنا منځته راځي.

١٠- ساز او سرود په پایله کی ټول دنیوی او اخروی ضررونه انسان او خاصتا مسلمان ته متوجه کیږی .

(c) ketabton.com: The Digital Library

اخځليکونو فهرست

۱-**قرآن کريم** .

۲-**إغاثة اللهفان من مصايد الشيطان** ،المؤلف: محمد بن أبي بكر بن أيوب بن سعد شمس الدين ابن قيم الجوزية (ت ۷۵۱هـ، المحقق: محمد حامد الفقي ا لناشر: مكتبة المعارف، الرياض، المملكة العربية السعودية .

۳- **انترنيتى شبکى** .(نن ټکى آسيا) .

۴ – **اسلامى لاربښود** آنلاين .

۵ – **اصلاح آنلاين** .

۶- **تلبيس إبليس** ، المؤلف: جمال الدين أبو الفرج عبد الرحمن بن علي بن محمد الجوزي (ت ۵۹۷هـ الناشر: دار الفكر للطباعة والنشر، بيرزت، لبنان الطبعة: الطبعة الأولى، ۱٤۲۱هـ/ ۲۰۰۱.

۷- - **جامع البيان عن تأويل آي القرآن** ، المؤلف: أبو جعفر، محمد بن جرير الطبري (۲۲٤ - ۳۱۰هـ توزيع: دار التربية والتراث - مكة المكرمة - ص.ب: ۷۷۸۰ الطبعة: بدون تاريخ نشر.

۸-**خطبه هاى اصلاحى** - تربيتى ، علامه مفتى محمد تفى عثمانى ، مترجم : محمد عمر عيدى ، سال چاپ 1369 ، نوبت چاپ : اول ، انتشارات : شيخ الاسلام احمد جام.

۹ - **الزواجرعن اقتراف الكبائر**، المؤلف: أحمد بن محمد بن علي بن حجر الهيتمي السعدي الأنصاري، الناشر: دار الفكر(شهاب الدين شيخ الإسلام، أبو العباس (ت ۹۷٤هـ، لطبعة: الأولى، ۱٤۰۷هـ- ۱۹۸۷م ..

(c) ketabton.com: The Digital Library

١٠-- **سنن ابن ماجه** . المؤلف: ابن ماجة أبو عبد الله محمد بن يزيد القزويني، وماجة اسم أبيه يزيد (ت ٢٧٣) تحقيق: محمد فؤاد عبد الباقي ، الناشر: دار إحياء الكتب العربية - فيصل عيسى البابي الحلبي.

١١- **سنن ابي داود** ، المؤلف: أبو داود سليمان بن الأشعث بن إسحاق بن بشير بن شداد بن عمرو الأزدي المحقق: محمد محيي الدين عبد الحميد ،الناشر: المكتبة العصرية، صيدا – بيروت.(السِّجِسْتاني (ت ٢٧٥هـ

١٢- **السنن الكبرى** ،المؤلف: أبو بكر أحمد بن الحسين بن علي البيهقي (ت ٤٥٨ هـ، المحقق: محمد عبد القادر عطاء الناشر: دار الكتب العلمية، بيروت – لبنان ، لطبعة: الثالثة، ١٤٢٤ هـ-٢٠٠٣ م.

١٣- **سلسلة الأحاديث الصحيحة وشيء من فقهها وفوائدها**، المؤلف: محمد ناصر الدين الألباني ت 1420ق ، الناشر: مكتبة المعارف للنشر والتوزيع، الرياض الطبعة: الأولى لمكتبة المعارف عدد الأجزاء: ٧ ، عام النشر جـ ١ - ٤: ١٤١٥ هـ- ١٩٩٥ م.

١۴- **صحيح البخاري** ، المؤلف: أبو عبد الله، محمد بن إسماعيل بن إبراهيم بن المغيرة ابن بردزبه البخاري الجعفي ، تحقيق: جماعة من العلماء، الطبعة: السلطانية، بالمطبعة الكبرى الأميرية، ببولاق مصر، ١٣١١ هـ، بأمر السلطان عبد الحميد الثاني ثم صَوّرها بعنايته: د. محمد زهير الناصر، وطبعها الطبعة الأولى عام ١٤٢٢ هـلدى دار طوق النجاة - بيروت، مع إثراء الهوامش بترقيم الأحاديث لمحمد فؤاد عبد الباقي، والإحالة لبعض المراجع المهمة ، عدد الأجزاء: 9.

١٥-**صحيح الجامع الصغيروزياداته**، المؤلف: أبو عبد الرحمن محمد ناصر الدين، بن الحاج نوح بن نجاتي الناشر: المكتب الإسلامي(بن آدم، الأشقودري الألباني (ت ١٤٢٠هـ..

١۶- **غذاء الألباب في شرح منظومة الآداب**، المؤلف : شمس الدين، أبو العون محمد بن أحمد بن سالم السفاريني الحنبلي (المتوفى : ١١٨٨هـ، الناشر : مؤسسة قرطبة – مصر، لطبعة : الثانية ، ١٤١٤ هـ / ١٩٩٣م.)

(c) ketabton.com: The Digital Library

١٧ -**الفتاوى العالمكيرية المعروفة بالفتاوى الهندية** . المؤلف: جماعة من العلماء ، برئاسة الشيخ: نظام الدين البرنهابوري البلخي . بأمر السلطان: محمد أورنك زيب عالمكير. الطبعة: الثانية، ١٣١٠ هـ الناشر: (المطبعة الكبرى الأميرية ببولاق مصر (وصَوّرتها دار الفكر بيروت وغيره .

١٨- **مجموع الفتاوى** ، المؤلف: شيخ الإسلام أحمد بن تيمية جمع وترتيب: عبد الرحمن بن محمد بن قاسم رحمه الله وساعده: ابنه محمد وفقه الله، الناشر: مجمع الملك فهد لطباعة المصحف الشريف - المدينة المنورة – السعودية، عام النشر: ١٤٢٥ هـ - ٢٠٠٤ م.

١٩- **المصنف في الأحاديث والآثار** ،المؤلف: أبو بكر عبد الله بن محمد بن أبي شيبة الكوفي العبسي ،.تقديم وضبط: كمال يوسف الحوت ، الناشر: (دار التاج - لبنان)، (مكتبة الرشد - الرياض)، (مكتبة العلوم والحكم - المدينة المنو رة ، الطبعة: الأولى، ١٤٠٩ هـ - ١٩٨٩ م.

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library